

Pamflet

Elements per a la segona Revolució

per

J. Aiguader i Miró

articles de **A. Esclasans, J. Bernades, J. Aiguader i Miró,
F. Padrós, Unus, Erich Musham...**

1

16 agost 1934

50 cts.

PLATJA

BARCELONA - PRAT

La millor platja de Barcelona

Magnífica pineda tocant a l'aigua

Servei de Bar i Restaurant

Autòmnibus línea del Prat. - Sortida de
la Plaça d'Espanya

MODERN
PRACTIC
ECONOMIC

A MONTSERRAT PER L'AERI

COMBINAT AMB F. C. CATALANS, ELS QUALS
ENLLACEN AMB METRO TRANSVERSAL

Sortides de
Plaça d'Espanya

Dies feiners: 6, 8'23, 13'50,
15.-Dies festius, a més: 5'35,
9'40, 18'35.

BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Pamflet

PUBLICACIÓ QUINZENAL

Corts Catalanes, 462, 1.r - Tel. 34595
BARCELONA

En

que viu a

Carrer

..... es subscriu a Pamflet per un
trimestre o semestre.

Signatura

Preus de subscripció: 3 pessetes trimestre; 6 pessetes semestre
Estranger: 18 pessetes anuals.

RIEUSSET, S. A.

Companyia General d'Indústries Gràfiques

CAPITAL: 1.750.000 PESSETES

Sepúlveda, 90 al 94 :: BARCELONA :: Telèfons 31500 i 31509

**Fotolitografia Offset - Litografia - Tipografia - Huecogravat - Relleus - Gravats
Caixetes de cartró - Treballs de luxe
i econòmics - Reproduccions d'Art**

La més gran i moderna instal·lació a Espanya de màquines **OFFSET**

**Abans d'efectuar els vostres despatxos
de Duana, consulteu condicions i preus a**

ROMEO, RIBOT I C.^{IA} Limitada

AGENTS DE DUANES COL·LEGIATS

Agents generals de **WELTIFURRER**

Cia. Hispano-Alemanya de Transports **WINTERSDORF**

SUCURSALS:

Tarragona, Port-Bou, Cerbère

Agència a Madrid

Alcalá, 108

JOSEP A. CLAVÉ, 5

Telèfons:

13050 - 13058 - 13059

BARCELONA

Pamflet

Any I

16 d'agost 1934

Núm. 1

PRESENTACIÓ

Amb PAMFLET ens proposem el grup editor de publicar una revista popular que reculli les inquietuds actuals. Nosaltres creiem que encara és viva i salvadora l'efervescència revolucionària i no volem que es pretengui tancar el cicle renovador. Per a continuar-la injectarem constantment els nutrients que del carrer o de l'estudi mostren noves facetes de la Revolució.

Tenim un clar concepte de la solemnitat de les hores que vivim i en coneixem les exigències. Sabem de sobres que per a atrapar-ne l'eficàcia cal conformar-nos a una disciplina. Però també han de disciplinar-se els disciplinadors i no poden renegar de la lleialtat jurada al poble.

Són moments d'audàcia. D'audàcia en els conceptes i d'audàcia en els actes. Les possibilitats de la política són sempre més modestes que les doctrinals. Per això s'ha d'esperonar constantment la política, perquè no minvi per temor o per cansament l'ardidesa dels propòsits i els rebaiïri per sota la potencialitat contemporània.

Disciplina no vol dir domesticació. Catalunya ha de tenir unitat, però no demana uniformitat de parers. Entre la filera de combatents pel seu ideal col·lectiu ha de matisar diferents tòniques com matisa diferències de temperament. Si no obréssim així s'estrucarien les probabilitats de redempció. Per a treure el suc màxim d'aquests instants hem de considerar-los únics en la nostra història. En graduar i limitar els dalers de cada català a poc a poc s'esmaussaria l'interès del poble i dirigents i dirigits es crearien una atmosfera artificial i asfixiant inapta per a la veritat i per a la justícia.

Volem inquietuds i les idees que van arrapades a les inquietuds i en portin la vivor. Reneguem des d'ara de totes les doctrines de manual i tipus estandard. No volem que els fets i els conceptes s'esbatussin per a dominar-se un a l'altre. Ens repugnen les idees que masteguen els esdeveniments per a emmotllar-nos a un patró. Llançarem entremig dels homes, dolors dels homes. Però els dolors que mostrarem ja enlairaran amb els braços la idea que els ha de redimir i que ha estat la seva creació.

Confiem amb l'enemistat de molta gent. Molts compatriotes no volen amoïnar-se pels maldecaps aliens i no es pregunten si coincideixen amb els seus. A altres els esveren les idees. En saber que un ciutadà en té una ja el consideren enemic i el mosseguen: per això han intentat fer de nosaltres un poble de caníbals.

Però no és aquesta la llei dels temps actuals. Ni és aquest el daler dels homes, joves o vells, que en senten la responsabilitat. I és per a aquests i amb aquests que escriurem el PAMFLET.

Gestació del Pamflet

Paul Louis Courier: l'idol dels meus quinze anys. Llegiem i rellegiem els seus *Pamphlets politiques et littéraires*, i sobretot aquell agut *Pamphlet des Pamphlets*. Ell havia d'ensenyar-nos el camí virulent que menava, d'una banda, a Rabelais i Pascal, i de l'altra a Voltaire i Rochefort. Per això quan el benvolgut doctor Agudé m'innovà la seva decisió de fundar una revista nacionalista i revolucionària, de publicació quinzenal, li vaig estrènyer les mans amb efusió. I en dir-me que el to pamfletari que la informaria ja li havia donat, ell mateix, per raó molt natural, el títol de PAMFLET, el vaig considerar plenament encertat. Què cal entendre, en realitat per pamflet, entre nosaltres? Un pamflet, tradicionalment, és un escrit breu, de poques quartilles, àdhuc de poques ratlles, que segons la definició clàssica «cap en el palmell de la mà». Per tant, com si diguéssim un projectil contundent i ràpid, una mena de pedra verbal que té fibló i retop. El veritable pamflet canònic ha d'ésser de caràcter satíric, violent, i en el grau més noble, polític. Aquest serà el nostre. Cal que els escrits d'aquestes pàgines siguin d'extensió limitada, però d'intenció determinada i rectilínia. El pamflet cent per cent és l'arma de combat més afinada i contundent per a la discussió del patriotisme aplicat o actiu. En realitat, un pamflet és, ni més ni menys, un epigrama satíric en prosa. I l'autor de pamflets ha d'apuntar sempre directament al punt essencial del fitó enemic, sense donar voltes supèrflues i vanes, atent només a dir el que vol dir, exactament tal com es proposa dir-ho. La tradició del pamflet cau de ple dins la història més noble de l'humanisme. Llucià i Menip entre els grecs, Sèneca i Petroni entre els llatins, han deixat models perfectes del gènere. Aristòfanes i Horaci, sovint, eren uns pamfletaires magistrals, constructors de presons de cristall que els allessin del vulgus que els voltava i de la gent idiota que els molestava. Hi ha una mena degenerada del pamflet, però, que deriva vers la injúria i la calúnnia, i que viu de preferència en els suburbis del camp humoristic. Ja no cal dir que aquest pamfletisme no ha estat ni serà mai el nostre. Tot pot dir-se amb sensibilitat subtil i amb paraules intel·ligents. Les nostres quartilles menyspreen l'impuls animador, de l'odi i la maledicència, i, en cert sentit, aspiren a una rehabilitació civil del pamflet tradicional. Deia el propi Courier, fent una definició perfecta, que el veritable pamflet havia de tenir sempre *peu de matière et beaucoup d'art*. I el matis del pamflet que a nosaltres ens interessa, a Catalunya, i l'any III del Calendari de la República, requereix ben bé molt d'art i poca matèria. Tots nosaltres, catalanistes intel·lectualistes, sabem perfectament, i per lamentable pròpia experiència, que a Barcelona, avui, escriure equival a plorar. L'obra del neo-catalanisme lluita encara, heroicament i estoicament, amb els prejudicis poc ventilats de la reacció, que s'oposen a l'oreig escampador i ardent de la revolució. Que no és una, sinó diversa. Revolució intel·lectual, política, patriòtica, moral, social, religiosa, econòmica, etc. Pamflet, en les nostres mans de bronze, feixugues i dures, brunyides i foguejades, de forçats de la ploma, que hem après de viure en el combat, i de morir en les tasques exhauridores i gens agraïdes de la lluita intel·lectual, ha de voler dir obertura total de finestres a tots els vents de tota mena de llibertats, mentre aquestes tanquin, com un estoig d'estrelles, els gèrmens i les llavors de les més dignes renovacions. Catalunya és una República de desesperats de totes menes. Donant al mot desesperació el sentit de no esperar res de res ni de ningú llevat de nosaltres mateixos. Contra el cretinisme dels ben peixats, que amb poca cosa s'accontenten, i enfront de l'analfabetisme dels impotents, als quals molesta la lletra negra damunt el paper blanc, nosaltres llençarem cada quinze dies, des del mig del nostre petit estadi de literats rudament sistemàtics, la javelina punxent i brunzent dels nostres conceptes, apassionats en el fons i serens en la forma, que porten al damunt, marcat amb foc, el nom sagrat de Catalunya.

A. ESCLASANS

POLITICA ESPANYOLA**La realitat actual**

La política republicana estatal és cada dia més baixa de sostre. Com més va més s'assembla a la política monàrquica. No en va la seva mentalitat influeix el govern. En plena República, quan encara està per a fer l'obra intensament revolucionària, ens trobem amb un Ministeri Samper que té per única funció passar temps i entretenir-ho tot.

El que colpeix, però, no és la davallada espiritual que han determinat dretes i radicals; la portaven en la massa de les sangs i no han fet altra cosa que avivar els seus defectes temperamentals. El que colpeix i esvera per les conseqüències que comporta, és la inhibició de les esquerres republicanes, i és, sobretot, l'actitud suïcida del partit socialista. La inactivitat dels uns i l'activitat desordenada dels altres apuntalen la situació radical-dretista.

Els socialistes amenacen continuament amb un moviment revolucionari de classe. Les dates s'estalonen, perquè s'anuncien com en un programa de festa major. I un darrera l'altre els intents o fallen abans de florir o són un aldarull sense importància i fàcilment vençut.

Es un error enorme la tàctica emprada pels socialistes. Aquest estat de tensió inútil i constant enforteix als adversaris amb els seus fracassos i cansa i desmoralitza els amics. Sembla estrany que gent vella, bregada en la lluita, hagi caigut en pecat de candidesa. En pretendre que la Revolució sigui moviment específic d'un partit, perden les possibilitats de provocar-lo. Una Revolució és un acte de voluntat nacional que estructura i perfila el partit més fort i ben organitzat, però aquest no en té el monopoli de la iniciativa.

Els danys que ocasiona el dretisme no són danys que afectin exclusivament uns homes i una doctrina política: afecten a tots els ciutadans i són aquests ciutadans, a part de

doctrinarismes, a qui cal convèncer i agitar.

El front únic obrer el miren amb desconfiança, àdhuc els obrers mateixos que no accepten la direcció del partit socialista espanyol. Els extremistes, F. A. I. i comunistes, se'n riuen i no creuen amb ell. Però el que és pitjor, amb l'excusa d'aquesta confluència s'han barrejat els militants i l'excitació que determinen les prèdiques dels líders els fa propensos a escoltar a qui en paraules i conceptes groixuts hi està més entrenat i en sap més. D'ací poc temps els socialistes no controlaran bona part dels seus adherits.

La Revolució no serveix com amenaça. Qui la vulgui usar per a fer por, en treurà ben poc profit. La Revolució és acció i és audàcia. S'adiu amb una filosofia, necessita, per a no fallar, una doctrina que la idealitzi, però no pot adaptar-se a un programa ni menys s'avé amb les maniobres.

Cal que els socialistes no es deixin pervertir pels èxits feixistes. Una marxa de camises negres o roges no reeixirà sempre.

* * *

Quant a les esquerres republicanes, no poden fer paper més trist en l'actualitat. Políticament, són inexistents. Estan atídes, arreconades, sense que cap alè de vida les mobilitzi. En un moment que veuen desfer la seva obra, ni protesten ni es revolten irades.

Era la seva hora. La seva activitat hauria esmortuït l'errada socialista. A les seves mans la Revolució tindria un sentit de cordialitat humana que és el que exigeix el poble. El poble espanyol, que sembla un cos inert, s'ha revifat i ha donat fe de vida en moments culminants. La seva missió era aprofitar aquest reviscolament per a obrir-lo més.

Al primer entrebanc seriós, les esquerres s'han esborronat. Homes de gran valer, d'un

valer incommensurable, un Manuel Azaña no es troba cada dia ni a tots els pobles, s'arrauleixen i es tapen cara i oïdes. La seva tasca era cridar més que mai i no importava que en mitings i conferències les dretes pertorbessin els actes. Si, al revés, havien de provocar les interrupcions; si això era, precisament, el que els donaria la victòria.

Els socialistes se'ls han emportat les multituds, però perquè ells se les han deixades prendre. Al marge dels socialistes i entre els socialistes, hi ha nuclis nodrits que els pertanyen i que els haurien seguit si ells no els haguessin abandonat.

I sense enfrontar-se amb els socialistes, sense disputar-se la clientela, podien fer molt bona tasca. Al contrari, uns i altres s'haurien enfortit. A la vorera de les doctrines socialistes hi ha problemes revolucionaris que aquests no podran resoldre ni són aptes per a sistematitzar. I aquests problemes són precisament els que més interessin i arboren la multitud.

Però els ha mancat fe. Es la tragèdia de l'intel·lectual espanyol de més de quaranta anys. Li pesa la desfeta colonial. La generació del 1898, de l'any de la derrota, ha amargat bona part de la intel·ligència espanyola. No han superat el pessimisme que determinà la prova i es ressenten totes les seves idees d'aquella decepció. Un fatalisme respecte el futur i una manca absoluta de ganes de combatre els minva força i amor per a nous ideals. No creuen en una redempció, i, àdhuc, molts, consideren com una ofensa personal creure-hi.

Sortosament, Catalunya vetlla. Vetlla pel propi destí, però el vol pastar amb les seves mans. Cada dia amb més ardidesa posa fe en l'obra. Si els partits revolucionaris i no revolucionaris deixen enfonsar l'Estat espanyol, no s'estranyin que un dia ens trobem separats del tot. Es que mentre ells davallen, nosaltres ascendim.

J. AIGUADER I MIRO

POLITICA INTERNACIONAL

Panorama internacional

L'actualitat internacional gira tota ella a l'entorn dels esdeveniments que vénen produint-se a Alemanya i Austria. La bàrbara repressió feta per Hitler al moviment que es produí en el seu partit exterminant-ne els homes que li feien nosa; l'assassinat de Dollfus en les tràgiques circumstàncies que tots sabem i la mort del general Hindenburg en aquests moments d'angoixa per a l'estabilitat europea, fan que en primer terme hom hagi de posar el problema de l'Europa Central, que cada vegada es presenta més fosc, més tèrbol i d'un esdevenidor més intranquil.

La mort de Dollfus que coincideix amb l'enlairament del «Führer» a amo i senyor d'un poble de 70 milions d'habitants, fa preveure més que mai el risc de l'absorció definitiva, perquè espiritualment Austria ja ha caigut de molts dies ençà, sota la influència

del nazisme. La lluita entaulada entre hitlerians i cristians socials no obeeix pas a una gran diferenciació ideològica ni espiritual respecte les concepcions de l'Estat; no és més que una lluita a fons entre els elements de la reacció que es debaten per a implantar un sistema personalista de govern. Austria, és per l'esperit, per la raça i per la història totalment germànica i el seu nacionalisme no és en aquest punt, altra cosa que una divergència d'apreciació de la forma de poder que arrenca particularment de la lluita de caràcter essencialment religiós entre els nazis i els cristians socials; els primers d'un luterisme exacerbant i els segons lligats de peus i mans a la Santa Seu. Treiem aquest aspecte del litigi i veurem com no queda altra cosa de la distància que es pretén fer veure que existeix entre els nazis i l'Austria sotmesa als cristians socials.

Tots dos coincideixen en la seva lluita contra l'esperit de liberalisme i democràcia: tots dos persegueixen un mateix anhel reaccionari que ens porta a les velles fórmules de l'Edat Mitjana. Potser l'única cosa que ha de tranquil·litzar-nos és que políticament els pobles germànics han aconseguit influenciar l'exterior. En canvi, sempre els ha agradat tot el que feia olor de pólvora i aquest és altra volta el pinyol de la qüestió que es troba plantejada per part dels dos Estats: L'amenaça a la Pau.

Ara bé, ¿en aquesta lluita reaccionària entre nazis i cristians socials qui guanyarà? Aquest interrogant que avui es troba obert davant les Cancelleries per als homes liberals que tenen consciència de la gravetat del moment dissortadament ja està resolta. Les dues forces reaccionàries anomenin-se com vulguin, continuaran perseguint a mort tot el que pugui significar un nou esperit i un nou pensament. Les dues formes d'Estat, recloses en un esperit arcaic i tancat a totes les innovacions espirituals seran iguals

quan es tracti d'afiançar llur esperit despòtic sobre qualsevol concepció humana, progressiva i justiciera.

Els catalans cal que tinguem en compte en aquests moments, que és precisament en aquells pobles d'esperit tancat i obtús, influenciats pel clericalisme, sigui de la religió que sigui, que surten a la superfície totes les reminiscències medievals; són ells, els que amb un esperit d'imperialisme que dissimulen amb una falsa concepció de nacionalisme volen aterrar la llibertat dels pobles que se'n troben distanciat espiritualmente.

Recordem que Catalunya viu a pocs quilòmetres d'un poble en el qual semblen també obrir-se pas les mateixes velleïtats que avui constatem en l'Europa Central. Davant del perill que representa el progrés d'aquesta mentalitat, el nostre deure és mantenir-nos sempre alerta i vetllar no sols pel prestigi espiritual de la Pàtria Catalana, sinó també pel manteniment de les seves llibertats.

VICENÇ BERNADES

AL LECTOR:

Aquest primer número de PAMFLET surt amb defectes que esmenarem del tot en el pròxim. El primer és el retràs; l'altre el paper. Malgrat preveure moltes coses que comporta una nova, publicació, a darrera hora sempre esdevenen entrebancs que la dificulten i donen experiència per a defugir-los. Això ens ha fet retrassar uns dies l'aparició de la revista que des d'ara en endavant procurarem que surti els dies 1.er i 16 de cada mes.

En el que es refereix al paper hem encarregat una fabricació especial molt millor que la d'aquest número i que donarà des del pròxim una unitat de presentació a la nostra revista.

Ja ens perdonaran els nostres lectors les dues fallides primeres i que curarem que siguin les darreres.

UN DOCUMENT HISTORIC

El manifest d'Estat Català

Fou donat a l'opinió el mes de febrer del 1931, abans de celebrar-se la Conferència d'Esquerres i constituir-se l'Esquerra Republicana de Catalunya.

L'hem repassat. Es ben viu encara. Tot el que es diu allí és tasca actual a fer, tasca a consolidar la que ha estat aprovada. Ell, més que res, mostra la lleialtat d'un partit i sobretot d'un home: Francesc Macià. Qui rellegeixi aquest document i recordi els actes del primer President de la Generalitat de Catalunya tindrà l'exemple d'una vida lleial a una doctrina.

El silenci d'«Estat Català» fins avui no ha obeït a una manca de voluntat a organitzar-se i a prendre posicions en l'actual moment de Catalunya. N'han estat causa les dificultats dintre les quals ens hem hagut de moure sempre i que ben sovint han costat la llibertat de més d'un amic nostre com succeï en caure la primera dictadura. Després de tot, i a desgrat de les insinuacions de certs elements que desconsiderant aquestes dificultats ens han volgut presentar com a simples sentimentals, érem els que menys necessitat teníem de fixar posicions, per no haver-ne abandonat cap de les que teníem abans de la dictadura, ni durant la dictadura.

Així i tot, malgrat l'ésser ja conegut de tothom el nostre ideari, volem precisar de cara al poble de Catalunya la nostra situació en aquests moments i recordar als catalans les missions que els creen les hores actuals i la seva responsabilitat davant les hores futures. Existeixen problemes de resolució immediata i ràpida, dictats pels fets recents, i problemes de solució més llunyana, però més profunds, perquè deriven de les condicions socials i de neguits de llibertat individual i col·lectiva.

Resoldre les qüestions pròximes amb un esperit oportunista seria tasca més planera, però ens exposaríem a malaurar les probabilitats d'eficàcia del moment i deixar les coses a mig fer o mal fetes. Per evitar empreses de labor provisional, volem crear una força, més encara que un partit, amplament reno-

vadora, que resolgui els nostres plets locals, íntimament humans, i que ens avassallen perquè enterboleixen el nostre viure quotidià, i alhora solucioni aquells altres dolors que, per planar damunt de molts homes, tenen un caràcter universal.

D'aquests plets locals, el més punyent i el més inajornable és la llibertat de Catalunya. Presentat massa sovint només com un cas de tradició i particular, sense relligar el fet emocional a la ideologia revolucionària, no ha tingut cap èxit ni ha realitzat obra fructífera en l'aspecte polític. La mentalitat conservadora ha malaurat els propòsits de lliberació, perquè n'ha fet un problema limitat i de migrats horitzons que no ha convençut ni ha interessat els homes d'ideals generosos dels altres pobles.

Els d'E. C. sempre hem estat disconformes per principi a la tàctica anterior que ha seguit el catalanisme conservador; i en som més contraris, avui, després de l'experiència trista de la dictadura de la qual el general Primo de Rivera fou el cap visible. Els autors i actors veritables de la dictadura encara persisteixen, malgrat la caiguda del seu testafarro, i troben llur aval i llur força en els focus conservadors i reaccionaris que governen l'Estat Espanyol. L'ur permanència ens assegura que tota conquesta de les nostres llibertats, per petita i migrada que fos, per garantida que semblés per pactes i juraments, fóra constantment intervinguda per aquests elements estranys i enemics de la nostra voluntat, i precària i efímera segons el seu estat d'ànim i les seves necessitats polítiques.

Tota convivència amb les institucions i organismes que ens persegueixen ahir, que ens persegueixen avui, que ens han perseguit en tot temps, sempre serà empresa fallida, però en aquests moments, fresc el record de la dictadura, és, a més, vexatòria per a la nostra dignitat.

La llibertat de Catalunya, ha d'ésser obra d'un profund capgirament que elimini els elements que li són hostils: monarquia, ins-

titucions i organismes conservadors i reaccionaris. I només serem lleials a l'esperit i a la tàctica alliberadora actuant amb feréstega intransigència en defensa de les llibertats integrals de Catalunya, coordinades i inseparables d'una manera tan estreta que en renunciar-ne una sola o deixar-la condicionar anulla les altres i fa persistir el nostre plet amb tota la violència. Aquesta agressivitat revolucionària la unirem de bon cor a les forces esquerranes obreres i de tots els altres pobles oprimits per l'Estat Monàrquic espanyol, i junt amb ells estem disposats, com sempre, a crear una activitat conjunta per a fundar una ampla confederació, lliure i voluntària, de pobles ibèrics. Amb els rebels a l'opressió i la tirania estem disposats a confabular-nos i, àdhuc, refer una unió basada en una lleial tolerància i en la plena llibertat; però mai no acceptarem tractes ni contactes amb els opressors ni els despotes.

Així incorporem la idea de Catalunya a un corrent de generositat popular i oferirem la seva llibertat per a la solució dels problemes vius que neguitegen els homes que es senten oprimits i vexats. Fer de la llibertat de Catalunya un instrument de llibertat i de justícia dins de Catalunya, és un acte de disciplina a l'ideal que ens ha d'alliberar.

Cal pensar que entre nosaltres i per la incapacitat de l'Estat Espanyol, per una manca de decisió en les hores propícies i que podien ésser definitives, la democràcia i la llibertat no han estat mai reals; que totes les qüestions polítiques que plantejà el segle XIX no tenen encara una solució satisfactòria; que la més minsa de les llibertats civils viu a precari i constantment intervinguda, no sols en els moments més cínics de la dictadura, sinó en qualsevol altre moment anterior a ella. Catalunya, subjectada d'una manera rigorosa a la política de l'Estat Espanyol, no ha viscut un règim democràtic i totes les forces reaccionàries han trobat en ella un camp ben ample a la seva actuació.

Nosaltres volem per a Catalunya totes les llibertats civils: plena democràcia; llibertat de premsa de consciència, de cultes; separació de l'Església i l'Estat, anul·lació de jurisdiccions especials, ensenyança obligatòria i gratuïta, establiment del jurat, etc., etc.

Però tota aquesta legislació democràtica comuna a tots els pobles capdavanters d'Eu-

ropa i Amèrica, faria de nosaltres una força esquerrana solament. Només ens diferenciaria dels altres partits catalans, ultra la integralitat del nostre programa catalanista, una qüestió de matís i la fidelitat amb la qual sabéssim disciplinar la nostra intransigència. És més profunda la separació ideal; nosaltres som convençuts i decidits defensors de les doctrines que ha sabut crear l'obrerisme per a impulsar la seva actuació alliberadora. Nosaltres sempre hem agermanat la idea de Catalunya amb la reparació de les injustícies socials i serien malaurats els sacrificis que es fessin per assolir la llibertat de la nostra terra, si no portava també justícia per als seus homes.

L'obrer a Catalunya ha tingut una actuació heroica en molts moments, convulsiva i desordenada altres, però doctrinalment no ha pesat sobre la nostra política; si ha aconseguit victòries en l'aspecte econòmic, el seu pensament no ha influït els organismes públics, Municipis, Província, Generalitat, per manca d'una força política que sistematitzés i acomboïés el seu ideari i les seves necessitats. De la preponderància dels diversos partits polítics per la Mancomunitat, Diputacions i, sobretot, pels Municipis, per extremistes i esquerranes que hagin pregonat les seves doctrines, pocs, ben pocs i ben migrants, han estat els beneficis que n'ha rebut l'obrer. Ni tan solament aquelles determinacions compatibles amb la ideologia més conservadora han estat preses; i ni ensenyança, ni escoles i altres institucions complementàries adients, ni cases barates, ni higienització i ennoblement de barriades populars, ni res que pogués significar una elevació espiritual i un benefici material del nostre proletari no ha estat iniciat i decidit, o s'ha hagut de fer amb migradesa i lentament, com els grups escolars de Barcelona, insuficients, i altres obres de caràcter popular, proposades pels tècnics a la Mancomunitat i d'una manera especial a la Comissió de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona. Per contrast, Barcelona ha fet la seva gran Exposició, mostra de la puixança capitalista i que ha empobrit la ciutat, sense que tingués un pensament generós pels treballadors. Per a inaugurar-la ha calgut derrocar una multitud de barraques, que haurien enlletgit tanta grandesa, i empènyer camps enllà els proletaris que les habitaven per a

que de nou construïssin la seva miserable llar amb quatre fustots i borasses. A dos cents metres de distància de l'Exposició, el suburbi obrer continua polsós, amb cases infectes, rebaixant la moral dels homes que hi viuen i empobrint la seva salut.

No és aquesta política de generositat la que nosaltres anem a propugnar, però. El pensament obrer és rebaixat si només el recolzem en la generositat que pot ésser compatible amb una mentalitat perfectament burgesa. El que vol l'obrerisme no és generositat sinó justícia i canviar l'organització social en el sentit de valorar el treball com la més alta jerarquia i, a base del treball, disciplinar tota la societat socialitzant la producció i els mitjans de crear-la i fer-ne mestressa única a la col·lectivitat.

Avui, com sempre, som sincerament catalanistes i obreristes i amb el nostre ideari volem influir la política catalana i difondre-la entre els nostres pagesos, ensems que cercar la col·laboració de les seves idees i sentiments. I també volem traspuar-la entremig de la classe mitjana, cada dia més proletaritzada, en ésser vençuda i dominada pel capitalisme.

Amb aquesta interpretació obrera de la vida social, i com a conseqüència lògica del seu sentiment de justícia, volem alliberar la dona del jou al qual l'han subjectada la llei i el costum. Inferior de condició, oprimida i vexada en la seva llibertat, tota la nostra vida social i política, com també, la intimitat domèstica, sofreix els torts d'aquest tractament injust. L'esclavitud de la dona catalana ha minvat eficàcia a tota acció enlairada, perquè per a sostenir-la en la seva inferioritat ha calgut limitar la seva educació i cultura i això ha abaixat el to moral i intel·lectual del nostre poble durant molts anys. Cal fer d'aquesta menor fins avui, un ésser lliure, company de civilització i solament ho aconseguirem abatent la llei i el costum vexatoris. No és possible parlar de dignitat ni de llibertat oprimint pel nostre cantó i d'una manera oprobiosa més de la meitat de la població catalana.

Aquest és el programa que exposem els homes d'E. C. que tenim com un orgull l'haver lluitat amb fermesa contra els enemics de Catalunya i de la llibertat durant la dictadura de Primo de Rivera i el despotisme del Govern Berenguer.

Aquest programa, però, ha d'ésser articulat i ampliat amb el contacte constant amb la vida i el pensament dels homes. Com ja manifestem abans, volem crear una força, més que un partit, i per a reeixir en la tasca demanem la cooperació de tots els sectors, entitats i individus que sentin aquest fervor per una Catalunya lliure i justiciera.

Junts i en una pròxima Assemblea estructurarem una vasta organització, que a més de reforçar i concretar els punts doctrinals, reguli la intervenció prop del Comitè directiu de tal manera que abans de prendre determinacions decisives hi hagi un control, elhora que una responsabilitat, de tota l'organització. Cal crear una força profundament democràtica i creiem que només pot fonamentar-se enfortint amb una ampla llibertat d'acció i solvència els organismes de les ciutats i de les comarques per a evitar centralitzacions que minven la força, la vitalitat i la comprensió dels partits catalans. Per a acabar amb l'intent de centralisme barceloní només serà eficaç l'activitat i intervenció dels organismes municipals i comarcals i que amb comitès i assemblees autònomes influeixin el Comitè i l'Assemblea Nacional.

A totes aquestes forces i entitats avui separades d'una labor conjunta, els preguem que s'uneixin en comunitat amb nosaltres per enfortir el radicalisme català que té per propòsit, a més de deslliurar Catalunya del jou que l'oprimeix, fer de la nostra llibertat un tros de món que s'afanya per augmentar la justícia i la dignitat dels homes.

Nosaltres, un cop estructurada la nostra organització ens disposem a assistir a la Conferència d'Esquerres Catalanes per a col·laborar a l'organització de la democràcia catalana, sempre que l'esmentada Conferència vagi precedida d'una declaració de principis de franca catalanitat.

Davant de la desorientació actual la nostra idealitat pot servir de guia a les multituds catalanes i ensenyar-les a fer confluïr en un mateix sentiment el seu fervor per Catalunya i pel pensament modern. Catalunya, radicalment lliure, i unida, si convé, amb els pobles lliures, ha d'ésser l'anhel de tot català, però, consubstancial amb aquest anhel, ha de comportar la justícia i la llibertat pels homes.

Francesc Macià

J. AIGUADER I MIRÓ

**ELEMENTS PER A LA SEGONA
REVOLUCIÓ**

1 9 3 4

MEMORIAS DE LA REVOLUCION

Elements per a la segona Revolució

I. LA FALLIDA DE LA REVOLUCIÓ DEL 14 D'ABRIL

Revolució i esquerrisme

Els fets d'aquests dies ens retornen al punt d'origen: el 14 d'abril de l'any 1931. I més encara, a les inquietuds que el precediren. Llavors nosaltres, la Catalunya activa, proclamarem el començament d'una era revolucionària.

Les aigües s'han enterbolit després. Potser era natural i lògic que s'enterbolissin, però els homes lleials al moment històric havien de recordar el propòsit inicial, fer efectiva i clamorosa la fidelitat a la massa popular que mai no ha renegat dels principis revolucionaris.

Ens ha pervertit la concepció burgesa de dretes i esquerres. Ha estat un mal confondre ambdós conceptes. L'esquerrisme ha amansit la Revolució. En el cervell de l'home ingenu del carrer no es destrien les dues concepcions, li sembla que tenen el mateix dring. Però ben aviat en percep les diferències: en l'esquerrisme la seva intervenció és passiva, perquè la delega; en la Revolució té una activitat directa, i en servei permanent.

L'esquerrisme parteix d'una llei preestabla que interpreta d'una manera determinada i hi aporta noves estructures que, si bé la modifiquen, no obstant en perpetuen l'essència. Per a la Revolució no hi ha llei preestablerta. No accepta res del vell règim, ni s'entreté a modificar-lo perquè no hi troba res aprofitable. L'esquerrisme pot conviure perfectament sota una constitució envellida que propugnarà per renovar i sota la mateixa constitució pot alternar el poder amb les dretes: la Revolució anul·la completament el vell règim i no pot tenir ni tractes ni convivència amb les dretes.

Ens ha perjudicat que de bell principi la concepció revolucionària hagi estat entesa com una concepció esquerrista. El que necessita l'Estat espanyol és un capgirament complet, absolut, violent, no uns rètocs que el modifiquin per a fer-lo tolerable.

La vida política i social espanyola sota la monarquia no oferia cap avinentesa per a una solució esquerrista. Fracassaren tots els republicans que amb l'esquer d'una comprensió suposada de bona fe o de mala fe simulada es passaven a la monarquia; fracassà Canalejas; fracassà, àdhuc, la dictadura en aquelles determinacions que podien afavorir el poble. No, no hi havia possibilitat humana que d'una manera honesta pogués esmenar-la. Només una Revolució profunda i enèrgica podia portar la salvació en posar

el govern de l'Estat en les mans d'homes i idearis despullats de tot contacte i reminiscència amb el règim podrit.

Resistència esquerrista a la Revolució

Mancà aquesta vigoria moral i ha comportat minva de sinceritat i generositat. Pocs han estat prou despresos per a esborrar l'educació i l'entrenament anterior. Més polits i amb millors maneres han aparegut a les Corts Constituents els conceptes borbònics; àdhuc expressats amb els mots putrefactes i fètids, amb els quals la vella monarquia s'oposava a les reivindicacions populars. A cada llei que es discutia al Congrés i que portava un sentit revolucionari sortien dels bancs republicans qui les combatia amb els mateixos paràgrafs ampullosos del temps dels Borbons.

I variaven els adversaris, segons l'assumpte del debat. Si era una llei que afavoria els obrers, els republicans moderats la discutien i entrebanquen; en canvi, l'Estatut, on trobà més dificultats fou en els bancs socialistes. Els partits prenen per torn l'actitud antirevolucionària. Cal dir-ho ben alt perquè no existeix text que ho pugui contradir: només els diputats de l'Esquerra Republicana de Catalunya foren lleials als principis de la Revolució. Si algú sentia esborronaments temperamentals o doctrinaris no els exterioritzava perquè el mandat dels electors era precís i categòric.

Manca de doctrina revolucionària

El revolucionarisme era una necessitat popular, però en certes altures semblava una posició. El Pacte de San Sebastián estructurà un programa mínim, però no definí una doctrina revolucionària. De fet, el que es pactà allí fou la instauració pura i simplement de la República. Si no hagués estat la delegació catalana no s'hauria tractat d'altra cosa que dels mitjans que es tenien a l'abast per a implantar-la violentament. Es procurà situar l'únic problema en debat en un pla cordial per a no pertorbar els primers temps. Tots els altres problemes es negligiren per a que els resolués el Govern Provisional. Tornem-ho a repetir: l'única doctrina de la Revolució, segons el Pacte, era la proclamació de la República, perquè l'acord amb Catalunya tingué més caràcter d'aliança que altra cosa. Però la República si fou una gran cosa pels Convencionals del 1793, podia significar res o tot, segons els actes, per als espanyols del 1931. Sense una doctrina no es fan les revolucions. La Revolució anglesa fou inspirada per dogmes religiosos que tenien una realitat política, i a la francesa els enciclopedistes i els fisiòcrates li sistematitzaren per endavant la labor: «estava reservat als francesos pretendre enderrocar totes les institucions polítiques per a establir un nou ordre per la sola força de la filosofia», diu Marat.

El poble aporta a les revolucions els neguits que li produeixen les vexacions i les injustícies que sofreix. Es un estat confús que no es precisa fins que l'encarrila una doctrina. Aleshores, ràpidament s'esvaeix el fatalisme que el resignava i s'afua vers qui promet solucionar les dissorts. I s'afina la seva sensibilitat i s'enardeix la revolta popular quan un sistema regula en un cos doctrinal els malestars i la manera d'anorrear-los. Perquè aquesta és la missió més alta de la intel·ligència, coordinar i estructurar la realitat en

un ordre mental que en evidenciar més els fets els dona relleu. Aleshores, tota Revolució, és un instrument tens que crea una cultura i, sobretot una civilització, perquè, ultra el saber, la impulsa el desig d'eixamplar l'àrea de benestar dels homes.

A la Revolució espanyola li mancà una filosofia preponderant per a donar-li unitat. Un programa mínim no uneix els homes més que per una acció ràpida. L'endemà de la victòria o de la desfeta els elements que han confluït es descomparteixen, perquè un programa mínim no és norma permanent per a ningú.

Per això, sense un nexa espiritual homogeni i sense que cap de les forces concentrades exercís un predomini efectiu en el Comitè Revolucionari, ni en el Govern Provisional, ni en les Corts Constituents s'acceptà com a lligam únic la concepció esquerrista que com moltes de les idees heretades del noucents són supervivència d'una cosa que si donà glòria i profit temps enrera avui, o no vol dir res, o poca cosa, o és perjudicial. (Fora d'Espanya, a França, per exemple, l'esquerrisme burgès sense solta i deshonest aboca les multituds vers el revisionisme de la Democràcia i la fa perillar. «Quaranta anys que ells parlant d'una política d'esquerra fan política de dreta», diu Guehenà als radicals francesos.)

No prevalgué una doctrina revolucionària en les Constituents espanyoles, sinó doctrines diverses que s'esbatussaven i negaven en el moment d'expressar-se. Ni tampoc sobresortí figura prou alta en la qual els neguits de la Nació trobessin un intèrpret que suggestionés les multituds i abatés els contradictors.

L'Esquerra Republicana de Catalunya

Només hi havia un partit amb perfecta responsabilitat revolucionària perquè darrera seu existia un poble i estava avalat per una doctrina: l'Esquerra Republicana de Catalunya. Perquè comptàvem amb Catalunya i adoctrinava el nacionalisme, ni un sol moment flaquejaren els seus homes en prendre un acord extremista.

Ja sé que tot el partit no era aleshores nacionalista —ni potser ara tampoc no ho és per enter, almenys en fervor gradua moltes matisacions—. Però el seu cabdill era Francesc Macià i la presència de Macià anul·lava per complet els elements pervinguts en massa del camp acatalanista, àdhuc anti-catalanista actiu, com molts dels vells republicans. La figura de Macià donava sentit i to a l'Esquerra Republicana de Catalunya. Malgrat que molts dels seus partidaris no s'hi avinguessin i alguns rondinessin, de fet el partit era nacionalista i pel nacionalisme estrenyia la cohesió entre el poble i els seus representants.

Però si l'Esquerra Republicana de Catalunya pesava en les Constituents no per això era la seva influència tan decisiva que les dominés. Precisament el seu ardor revolucionari li creava dificultats i desconfiances. I la més grossa la comportava la doctrina nacionalista.

Les falles de les Constituents

Per aquestes circumstàncies les Constituents fallaren bon tros en la se-

va empresa. Això eixalà l'ardidesa i en temps de Revolució l'ardidesa és condició indispensable. La tasca fou rebaixada perquè els líders no saberen enfrontar-se prou decidits davant dels problemes, car els problemes en lloc d'unir els diputats els dividien. Les Còstituentis com a font de dret havien d'actuar amb energia sense respectar res perquè no hi havia respectable més que el malestar popular. Mathiez explica i defensa perquè els homes de la Revolució francesa obraren com a dictadors. En ocupar-se de les Constituentis de l'any 1789, diu: «Els constituentis no creien ésser infidels a llurs pròpies doctrines en usar resoltament de la dictadura en una ampla escala... Llur dictadura és legítima per l'obligació que tenien d'aplanar el camí dels nous poders que ells constituïen en plena potència i d'abatre per endavant totes les resistències.»

No feren això els constitucionalis espanyols. Es perderen en disquisicions, minvaven o deixaren minvar els propòsits per elements pervinguts a la República, malgrat conspiressin abans del 14 d'abril, i no fou un dret nou el que s'instaurà. El mot i el concepte de juridicitat en les Constituentis tenien un regust més advocadesc que revolucionari. No es tingué en compte que el procés biològic és anterior i superior a la determinació jurídica i que la llei en la societat com en la naturalesa és conseqüència de la vida no la seva guia.

La victòria de les dretes.

I esdevingué el que era lògic i fatal: mentre les Constituentis es perdien en bizantinismes i no actuaven amb energia revolucionària la contra-revolució s'estarrufava, i empenyia, i guanyava el carrer amb l'avalot dels seus partidaris.

En les eleccions del novembre del 1933 les dretes vencen els partits esquerristes. Cal confessar que les esquerres feren tot el possible per a ésser vençudes. Ultra les tares que hem criticat d'organització i d'acció des del govern, sense acabar el programa mínim compromès els partits es dividiren en grups desfermats que es combatien. En canvi, les dretes, més cautes, s'uniren, encara que les seves doctrines i tècniques fossin per complet dissemblants. (Entre els extrems de les dretes hi ha més diferència que entre els partits extrems esquerristes.) Contra la Revolució tingueren un sentit polític més intel·ligent que no pas els revolucionaris per a defensar-la.

Reacció o revolució

Malgrat totes les exclamacions i lirismes dels revolucionaris, als quals s'han unit els republicans conservadors, el fet és que les dretes s'han apoderat de la República, sense que la República hagi acabat l'obra. No són elements conservadors, perquè la República no ha creat socialment ni econòmicament, i gairebé podríem dir ni idealment, prou tou de coses que es puguin conservar. No ha tingut temps de dictar lleis ni menys temps que arrellessin en la vida del país; no s'han format encara els interessos revolucionaris que es defensin contra els extremismes de dreta o d'esquerra i consolidin la labor feta. No pot existir el partit-conservador de la República. El conservador actual de més bona fe no es proposa defensar institucions

republicanes, sinó institucions monàrquiques que ha encapçalat amb la gorra frígia; els de mala fe són reialistes que pugnen per la restauració. Uns i altres són francament reaccionaris.

I el plet és aquest: o reacció o revolució. Els mots de dretes i esquerres són termes i conceptes confusos que només tenen sentit quan darrera d'un home de dreta s'expressa amb sinceritat el tradicionalista i quan en boca d'un esquerrà és la Revolució qui parla.

II. LA RECONQUISTA DE LA REVOLUCIÓ

Marxa ondulant de les revolucions

Què fer? No hi ha més que un camí: reconquistar la Revolució. Es dur començar de nou, però la realitat és aquesta.

A més. Siguem clars. El desori pervé en haver oblidat que en tot temps i per totes les coses de la vida, però en política sobretot i en períodes revolucionaris norma única, el governant que només vol sostenir-se aviat serà vençut i bandejat; l'única manera de defensar el poder és conquerir-lo cada dia. Marat, amb el seu llenguatge cru i gràfic digué: «Voler plaure a tothom és de boig; però voler plaure a tothom en temps de revolució és de traïdor». Tan esvalotats estan els moments que un dubte o una inhibició comporta un retrocés i pèrdua del control de les multituds. Els constitucionals han passat més hores en sostenir-se que en avançar i qui avançava llavors era la contrarevolució antirepublicana. Molts moments es temia excitar les dretes i en minvar l'impuls se les exaltava més. Sense arribar ni de molt a la traïció de què parla Marat, era una fallida en la tasca de les Constituents.

Les revolucions avancen a batzegades; no denuncia la seva petjada el pas ferm i mesurat de l'home que camina i ha de fer ruta llarga. No. Les revolucions són un estat de violència, però aquesta no és permanent, oscilla, dóna una embranzida i es deté, com si volgués prendre alè per a una nova investida. Seria llarg narrar les ziga-zagues de la revolució anglesa. En la francesa, les Constituents del 1789 contestaren a les dificultats que crea la Corona amb revoltes populars, assalt de la Bastilla, assalt de Versalles i trasllat de la família reial a París (1). Però França encara extrema més el procedir inquiet i després de les Constituents del 1789-1791 i durant l'Assemblea Legislativa de 1791-1792 refà els seus passos i obre un nou període revolucionari i Constituent amb la Convenció. La Revolució russa comença amb els monàrquics constitucionalistes, després Kerensky transforma el règim en República i, per últim, els bolxevics instauren el comunisme. No fa quedar malament a una Revolució recomençar la tasca tantes vegades que s'aturi o que els elements conservadors presentin una resistència excessiva o propugnin per una reacció.

(1) El nostre col·laborador Lluís Capdevila, en un treball pròxim especularà llargament sobre aquest tema.

Factors polítics espanyols per a la nova acció

Però amb quins elements reviscolar les hores passades? Els defectes dels partits espanyols no s'han corregit, potser han augmentat. L'aliança republicano-socialista persisteix trencada com en les eleccions del novembre passat; continua encara l'esmicolament dels partits republicans d'esquerra —l'intent d'unió no ha passat encara d'intent. I això és trist. Els partits d'esquerra republicana no estan dividits per ideologies diverses. En els casos més sortosos, moralment, la disparitat no obeeix més que a disputes protocolàries sobre tàctica; en general no s'enrola una fracció per amor a una doctrina o admiració a un cabdill preclar, sinó per desavinença amb el cabdill de l'altra fracció.

Amb aquests elements és difícil de crear una unitat de doctrina i d'acció revolucionària. La Revolució espanyola ha estat encara poc fèrtil i no ha fet sortir gaires homes nous que empenyin o substitueixin els que es destacaren en els primers moments. Cal confiar només que el fracàs anterior esmenarà a molts directius, però encara n'hi ha alguns que no donen mostres de penediment.

En les Corts actuals no s'ha destacat, tampoc, un nucli nou o vell de la política genuïnament espanyola capaç de polaritzar una nova actuació revolucionària. A més, la posició específica de classe que prepondera entre els socialistes fa més difícil l'avinença per a una obra comuna.

De totes maneres, creiem que es retornarà a l'aliança. En política és traïció desdir-se dels principis, però moltes vegades també ho és no desdir-se de les tàctiques en temps oportú. El que ens inquieta és la fórmula en la qual hom basarà de nou la confabulació. Si retornen al programa mínim cal maximitzar-lo molt més que abans, perquè si no la desfeta està pròxima.

El factor polític català

Però si els partits genuïnament espanyols no poden trobar el grup que capitanegi la confluència, en canvi, en la vida estatal, una força més que un partit, palesa la seva capacitat i ha estat l'únic en esbossar del tot l'embranchida reaccionària. Aquesta força és Catalunya nacionalista i revolucionària. Davant d'ella ha claudicat la reacció. Després d'haver desfet els republicans d'esquerra, després d'haver abatut els socialistes en els moviments coratjosos, però desordenats, per a imposar-se de nou, aquesta ha intentat enfrontar-se amb Catalunya i l'atac li ha fallat per complet.

La victòria és molt més grossa, perquè per part de les dretes estaven preses totes les precaucions. S'havien entès primer amb l'enemic interior, i escolliren a qui durant anys s'havia presentat com a nacionalista. L'atac, el primer atac, aquell que moltes vegades pot ésser decisiu, es feia de dins de Catalunya mateix i per gent que s'anomenava catalanista. I per representants no solament d'un ideari, sinó vast estament social: propietaris rurals i gran i mitjana burgesia. Tot estava ben calculat per a la victòria: amb l'excusa d'una llei agrària, gens extremada per cert, Catalunya entrava en batalla amb l'Estat i ensems amb una part de Catalunya. Cal confessar que

Antiga Casa Homs

Fàbrica i Exposició de Mobles

Canuda, 16 - Barcelona

**Especialitat en mobles
d'encàrrec de tots estils.**

**Decoració completa de
pisos per a entitats.**

Gran assortit en làmpares, etc.

Preus sense competència.

**Exposició i venda:
Canuda, 16 - Telèf. 17604**

Bofiga del Mercat

Creu Coberia, 128

Telèfon 30094

BARCELONA

ANTONI SOTERES

Beveu sempre l'exquisit
"XAMPANY SOTERES"

(Marca registrada)

Grand Mousseaux.	. . .	Pies. 3'15
Extra	" 5'15
Cristall	" 7'25

Caves a Sant Sadurní d'Anoia

El de més deliciós bouquet

Servei a domicili

COL·LECCIÓ MIQUEL SERVET

Està en premsa la

Introducció a la Medicina Experimental

per

Claudi Bernard

Traduïda i anotada per

Jaume Pi-Sunyer Bayo

L'obra cabdal científica del segle passat.
La seva aparició determinarà un canvi
complet en el pensament dels homes.

Es d'imminent aparició la segona
edició, corregida i considerablement
augmentada, de l'obra

Teoria i aplicacions de la psicoanàlisi

pel

Doctor Emili Mira

No deixeu de comprar-la!

FRIGORÍFIC I GEL, S. A.

Mercat de Coll - Blanc

**INSTAL·LACIÓ DE
CAMBRES FRIGO-
RÍFIQUES I FABRI-
CACIÓ DE GEL**

**L'HOSPITALET
DEL
LLOBREGAT
(BARCELONA)**

en aquests moments els catalans hem demostrat a bastament les nostres virtuts. Per una vegada més ha excel·lit el sentiment de solidaritat nacional que ens ha salvat en tants moments comprometedors de la nostra història.

Perquè els capitostós nacionalistes esquerrans han estat hàbils, intel·ligents, enèrgics, la història els esmentarà amb elogi, sobretot Lluís Companys, però la més grossa lloa que podem fer-los és que s'han mantingut a l'altura i correspost a la dignitat del poble. I no diem això pel desig de fer una frase, molt poc original per cert, sinó per a expressar amb justesa la realitat d'aquests dies. Perquè a desgrat de tots els enterboliments de la gent de Lliga Catalana per a excusar la seva traïció a la Pàtria i la deserció doctrinal, el poble, la multitud ha abocat tota la seva confiança i fervor en el Govern de la Generalitat. Ha corporat, tant o més que la fermesa en la convicció, la disciplina del poble. Aquesta disciplina ha donat un sentit més enèrgic a la voluntat catalana. Ni els nacionalistes més exaltats que veien en la decisió del govern de l'Estat una amenaça evident contra les llibertats catalanes, ni els rabassaires i pagesos pels qui perillava la victòria de les seves reivindicacions, s'han extralimitat ni han pres iniciatives pel seu compte. I tothom sabia ben bé que el silenci i quietud no significava pas desconformitat ni inhibició; que darrera de l'actitud aparentment calmosa hi havia una voluntat, ferotge àdhuc, de resistir i d'atacar.

I aquesta és la nostra força. És més: és l'única força revolucionària que resta intacta i audaç dins l'Estat espanyol. Retornen els fets en el principi, com diem en el començ d'aquest assaig: Catalunya proclamà abans que cap altre lloc la República i amb la República Catalana inicià el període revolucionari. Catalunya ara torna a proclamar de fet la República Catalana. I a base d'aquesta nova República Catalana ha d'inaugurar el nou període revolucionari. Vulgui o no vulgui ella, com vulguin o no vulguin els partits espanyols, Catalunya és ara el centre de la Revolució.

La victòria de la fidelitat nacional i la desfeta del provincianisme

Ho hem dit moltes vegades, ha estat en la nostra propaganda argument d'exasperat nacionalisme: només essent molt fidels amb el nostre poble podem ésser lleials amb els altres. I també: només en ésser lleials amb nosaltres podem ajudar els altres homes a conquistar nous valors morals i socials. La lliçó ha estat bona i decisiva.

Molts catalans, astorats, obren els ulls com unes taronges en veure que el que es proposaven durant anys ho han assolit per camins que ells creien perdedors. Catalunya, des de l'etapa del liberalisme, ha propugnat per l'hègemonia sobre l'Estat espanyol. No és hora d'especular sobre aquest punt al qual dediquem molta atenció en la nostra obra *Catalunya i la Revolució* (perdoneu que em faci una petita reclam). Si repetirem que, com abans els liberals, el republicanisme ha trobat a Catalunya un forn encès que abocava homes per a la conquesta d'Espanya. Els nostres republicans per a entrenar-se, i també per a esvaïr desconfiances, sacrificaven tots els valors autòctons, totes les peculiaritats racials, llengua, reivindicacions nacionalistes, per a aconseguir aquest propòsit. L'únic que no renunciaven era a la direcció. Com els republicans ha actuat el sindicalisme. També des d'ací

volia regir-se les forces obreres espanyoles i per a assolir-ho renunciaven a tot principi de particularisme nacional i l'únic que els interessava era el predomini temperamental i revolucionari. El regionalisme ha intentat el mateix amb altres procediments perquè eren altres els seus propòsits: volia crear una força apta per a maniobrar-la i posar-la al servei de la monarquia perquè recolzés el seu predomini absolut en el govern de l'Estat.

Tots fracassaren. Un darrera l'altre els intents s'han malaurat davant d'una resistència activa. Però, sobretot, els malferia que, precisament, amb la renúncia dels valors autòctons els uns i amb el gitaneig d'aquests valors els altres, tots queien en un provincianisme, presumit, petulant, però provincianisme al capdavant. En les hores de lluita no era la Nació Catalana revoltada contra l'Estat, sinó el setge de Madrid per uns polítics veïns de Catalunya. Per a ablanir i seduir la capital de l'Estat sovint no dubtaven els conspiradors provincians en rebaixar encara més la individualitat catalana. Hi ha molts moments en la història política del segle darrer i de l'actual que sindicalistes i republicans han perseguit els catalanistes d'acord amb unes anomenades unions patriòtiques formades amb policies i oficials de l'exèrcit dirigits des del Ministeri de la Governació. —Encara n'hi ha alguns que ho farien avui de bon grat—. No cal enumerar ací les vegades que Cambó i els seus amics han abandonat el catalanisme per a socórrer el poder central i centralista. I sempre quan el perill en primer o en darrer terme el provocava Catalunya. Recordi's el sabotatge i dispersió de la Solidaritat Catalana, l'Assemblea de Parlamentaris, la seva labor en caure la dictadura de Primo de Rivera. El seu provincianisme s'ha superat ara en desvergonyiment i estridència en recórrer a l'Estat contra la Llei de Contractes de Conreu.

República Catalana i la visió revolucionària de Macià

I l'hegemonia ve, es pot dir que ha vingut, en recloure's Catalunya dins de les fronteres i actuar en català. Calgué la direcció de l'únic home que sentia amb tota intensitat una Catalunya integral. Els intents de republicans i gent de la Lliga fallaven perquè cadascú, de la seva part, oblidava la meitat dels elements que els havien de donar la victòria: els republicans, Catalunya; els regionalistes, el català. Macià és qui primer preveu que la unió d'ambdós elements portarà el triomf.

Influeixen, però, en excés les dues mentalitats en els primers dies de la República i desplacen la visió justa del cabdill i la República Catalana que era el pas decisiu per a una Revolució profunda que trasbalsava fins les arrels més íntimes de l'Estat espanyol ha de transformar-se en Generalitat de Catalunya perquè la República Catalana no la sentia amb vigoria suficient per a defensar-la més que un grup reduït de catalans. El radi de devots de Prats de Molló era petit encara. Recordem sempre, per a atènyer-nos a la realitat d'aquelles hores i explicar-nos les decisions, que els ambaixadors del Govern Provisional foren Ferran de los Riós, socialista, internacionalista, defensor de la llibertat dels pobles; Marcellí Domingo, republicà català i autonomista, i Nicolau d'Olwer, catalanista d'Acció Catalana que no gaire temps abans es deien separatistes. Aquests tres representants

personifiquen a bastament l'estat espiritual, no sols d'Espanya, sinó també de Catalunya. Les dificultats foren més fortes que Macià i l'obligaren a conformar-se, però nosaltres veiem com el gran cabdill plorava. (Un altre dia narrarem els fets d'aquells tres dies gloriosos i tràgics de la República Catalana).

Calgué esperar. Macià sabia que a la fi li donarien la raó, per això preparava l'esperit dels catalans per a fer-la prevaler. I no solament dalerava una força moral, sinó que pensava en la material i ni per un moment dubtà en reclamar amb més energia que cap altre servei l'ordre públic, perquè l'ordre públic era la força de Catalunya. (Per això Cambó, que és en realitat oposat a les reivindicacions catalanes, en protestava i protesta).

Dificultats de la Llei de Contractes de Conreu: activació del nacionalisme català.

Macià sabia que el plet de la nostra llibertat, lligada íntimament amb el plet revolucionari, no tardaria a reviscolar amb més força. Efectivament, la Llei de Contractes de Conreu ha servit de pedra de toc. Justament s'ha escollit per a donar la batalla un dels problemes més decisius i que toquen més al viu el cor del poble. No es podia triar un assumpte que amb intensitat afectés un radi més extens de la població catalana, ni tampoc els nostres adversaris podien actuar amb tanta imprudència i manca de sentit tàctic com han actuat. Tots s'han excedit perquè han cregut l'ocasió propícia per a acabar d'una vegada amb els seus enemics: els antirevolucionaris, amb la revolució; els anticatalanistes, amb Catalunya.

La gulosia de treure'n el màxim de profit els ha malmès ràpidament els propòsits. La Lliga, ultra l'afany de combatre l'Esquerra, pensà fer-ne esquer per a atraure's els propietaris rurals i retenir-los fidels a la seva política, car els més repatanis s'escapaven, i s'escapen, al seu control i senten eterniments per Gil Robles. El Govern radical volia perjudicar l'esquerrisme de Catalunya i abatre la seva preponderància perquè confiava pescar en la desfeta de l'Esquerra Republicana de Catalunya noves aportacions populars. (No s'oblidi que el partit radical nasqué a Catalunya i sense Catalunya minva la seva potència en perdre les hosts que per actuacions anteriors li donaven un to romàntic). Però ni uns ni altres esperaven que en el Tribunal de Garanties els elements violentament reaccionaris actuessin pel seu compte i aprofitessin l'avinentesa per a atacar Catalunya i la República.

Pel nacionalisme revolucionari no podia anar millor la cosa. Dins de Catalunya els afectes foren immediats: la doctrina s'apuntalà en un nou argument concret i decisiu. Li és difícil al poble comprendre la part abstracta de les doctrines; les estima o les refusa per damunt de tota raó. Però per a l'amor o l'odi necessita un punt precís en el qual recolzar-se i li ha bastat la Llei de Contractes de Conreu per a veure que la llibertat de Catalunya tenia un valor real i una missió efectiva. I el que la gent de Lliga Catalana tenia cregué un plet de dretes i esquerres fou transformat en un problema nacionalista. En veritat era així. El que costa d'entendre és que gent que fa anys que actuen en política com Cambó i els seus amics no preveies-

sin per endavant aquest resultat. Això explica totes les seves falles anteriors: ha revelat una altra volta que en les seves decisions obliden sempre les reaccions populars. Sense tenir en compte aquest factor és possible l'activitat política, però és impossible la victòria decisiva.

Reacció espanyolista

Però també interessa escatir la reacció del poble i els partits espanyols. Si les dretes tinguessin un concepte clar de la responsabilitat haurien de eapficar-se molt de les lliçons que es dedueixen de la darrera prova. Més que res els hauria d'impressionar com ha respost el seu poble i, àdhuc, ells mateixos. L'excitació patriòtera d'altres voltes, quan Catalunya donava mostres d'exaltació i que reproduïa fidelment la cridòria que ocasionà la guerra amb els Estats Units i la pèrdua de les darreres colònies, no s'ha vist enlloc; de fet ha esvalotat el plet actual molt menys, cent voltes menys, que la campanya de l'Estatut. Es més, ultra la massa neutra, difícilment suggestionable quan el motiu no s'avé amb el seu estat d'esperit, la inhibició ha afectat les hosts específicament dretistes. Adhuc els homes directius s'han sentit aplanats per l'ambient i el to i l'energia d'ara desdiuen per complet de la seva història i del que es podia esperar d'ells. Royo Villanova i Fanjul digueren coses molt més gruixudes quan es discutia l'Estatut.

Quant a les esquerres, cal prear la seva posició en els moments actuals. De segur que no és pur amor a Catalunya qui les mou ara. Siguem sincers, perquè només la sinceritat pot salvar-nos: de dia en dia s'aprofundeix tant la separació entre el pensament de l'esquerrisme, diem-ne oficial, dels partits espanyols i el de Catalunya, que fora de casos molt remarcables no confiem en l'amor per una comprensió mútua. El que ha decidit el seu ànim en aquest moment és en gran part l'admiració pel gest nostre; la resistència a les forces que ells no han pogut resistir amb èxit els ha corprès. A més, han vist clar que a Catalunya podien apuntalar la seva posició perquè era l'únic redós on es conservava amb virior i activitat l'esperit que esclatà el 14 d'abril. Quants dels seus homes, però, en aquestes hores hauran sentit remordiments de consciència; els dubtes que tingueren quan es debatia l'Estatut, el qual modificaren i l'enterboliren, han servit de base per a l'atac a la Llei de Contractes de Conreu. Ara han vist que els perills que pronosticaven alguns revolucionaris en les reivindicacions nacionalistes eren ficticis i l'amenaça més grossa la tenien a casa seva.

La consciència revolucionària popular

Com a resultat de l'experiència d'aquests dies es pot afirmar que ara la República passa per un moment de profund trasbals polític i moral. Les reaccions dels dos pobles, el català i l'espanyol, demostren un nou estat de consciència: l'espanyolisme ultrancer i negatiu s'esvaeix i està més esmortuït que dos anys enrera; en canvi, els catalans hem vibrat unànimes en un propòsit ferm de resistir i per primera volta aquesta vibració no s'ha exterioritzat en protestes cridaneres ni aldarulls, sinó en un comportament serè i en una disciplina perfecta. Cal confiar que la Revolució s'ha fet en els esperits.

I és que en l'espai d'un any que governen les dretes han vist els elements revolucionaris el que han perdut, i el que encara podien i temien perdre. El poble concedeix sempre a una Revolució un sentit miraculós, providencial, no sols pel seu benestar col·lectiu, sinó que també particular, domèstic. Però quan s'ha guanyat la seva fe i confiança si els demana sacrificis de bon grat els aporta i no tem trasbalsos ni dissorts, com han demostrat els russos ara i com demostraren els francesos cent-cinquanta anys ençà. Es desespera i es sent decebut quan creu finida l'era revolucionària i tancats els camins de tota possible millora: «el poble no veu més que misèria i opressió en la República i els republicans», exclama Babeuf el 1795, en plena regressió revolucionària del Directori. I aquesta sensació d'esclavitut és la que sent ara el poble espanyol davant la reacció monàrquica o monarquitzant. Insistim en el fet que la República no representava per al poble un simple canvi de règim, sinó un nou estat moral i material.

Le "segona revolució" i la seva mística

Cal preparar-nos per a la nova envestida revolucionària, per a la «segona Revolució». No cal que s'exterioritzi com la que Danton dirigí el 10 d'agost del 1792. (Evitem a gratient les comparacions amb la revolució russa per a evitar interpretacions errònies.) No és necessari per a un moviment revolucionari expressar-se amb bullangues ni barricades. Això és la part anecdòtica, pintoresca, d'una Revolució. Ja sabem que té encisada a molta gent aquesta espectacularitat, però no és essencial. El que és essencial és l'exaltació popular, de masses, que diem avui, per a incautar-se de nou de la direcció estatal. Per a una Revolució no és condició precisa el poble en armes; si ho és el poble amb voluntat revolucionària.

Per aquesta nova acció no es necessita una mística nova: n'hi ha prou en excitar i sistematitzar els propòsits i esperances populars del 14 d'abril del 1931 i anullar els elements que han entrebancat la labor. La Convenció aboleix el 1792 la monarquia, perquè la llibertat, que era l'objecte de la Constitució del 1791, era sabotjada per Lluís XVI i la seva Cort. Danton i els Cordelers no es proposen altra cosa que el retorn al veritable objectiu.

Ja hem dit en *Catalunya i la Revolució* que un moviment revolucionari no canvia l'orientació inicial; totes les noves envestides no són altra cosa que el desig d'encarrillar-lo i fer-lo efectiu per a esprome'l fins a la darrera conseqüència. El que neguiteja un moviment revolucionari és terminar el programa que es proposà. La Revolució francesa no permeté que el propòsit d'instaurar el liberalisme burgès fos enterbolit per cap nou element ideològic i Babeuf fracassà en els seus intents comunistes. No solament fracassà la «Conjuració dels Iguals», sinó que també s'esvà la ressonància doctrinal immediata; el seu moviment perd tot valor com nova ideologia i es confon amb els anteriors que havien propugnat per a restablir la Constitució dels convencionals. La majoria dels conjurats no eren comunistes, sinó vells republicans, que enyoraven les hores passades. Eren «els patriotes del 92» contra «els patriotes del 89». I és perquè el poble, amb un clar sentit pràctic, en els moments d'intensa devoció no es deixa desorientar per la Revolució de demà. Li interessa acabar la que té entre mans i no vol disreure's.

A Rússia, de fet, el que s'intentà instaurar sota Kerensky fou una República democràtica, però amb homes i doctrines socialistes i els bolxevics no feren altra cosa que purificar els termes. Rússia estava més preparada per a un règim socialista que no per al liberalisme burgès.

L'aportació popular

Ja n'hi ha prou amb els anhels populars que intervingueren el 14 d'abril del 1931 per a donar força a la nova envestida. Però convé interrogar-los de nou per a eliminar els elements estranys que s'hi han interpolat. En el Pacte de San Sebastián hi intervingueren sectors en excés conservadors i procuren minvar de bell antuvi les reivindicacions del poble. De nou cal acarar-s'hi directament. El Pacte de San Sebastián ja és envellit. Macià en el 14 d'abril del 1931 el donava per caducat. La rebel·lió militar de Jaca i de la vaga revolucionària del 15 de desembre foren la seva obra i fallaren. La revolta militar fou substituïda per l'impuls popular de les eleccions municipals del 12 d'abril. Els compromisos dels conspiradors havien estat sobreexits per la intervenció activa del poble. Tenia raó Macià en donar per finit el Pacte.

Els veritables valors revolucionaris s'han exterioritzat en plena República. No són una creació de la República, ben al revés, la República és una creació seva. El que ha passat és que la llibertat els ha permès mostrar-se en tota la seva cruesa. Doncs bé, aquests neguits que no desconeixien els dirigents són els que han d'informar la doctrina i l'actuació del nou assalt al Poder. El primer intent no els solucionà; el govern dretista els combatí i excita per contracop: cal que els reculli la nova acció revolucionària.

III. LA CONCEPCIÓ REVOLUCIONÀRIA CATALANA

L'energia revolucionària del nacionalisme català

Missió de Catalunya en aquest moment? Hem dit que avui, per la seva actuació darrera, ha vist clar el ciutadà espanyol que Catalunya és l'únic refugi de l'activitat revolucionària. Pel seu Estatut ha pogut escapolar-se de la influència governativa reaccionària, però els darrers esdeveniments han ensenyat que és l'únic lloc on existeix una cohesió entre el poble i els seus representants i, per tant, hi ha una unitat i una disciplina. A Catalunya, més que en cap altre indret de l'Estat, existeix una consciència de la Revolució, les abstraccions universals que li donen el to heroic i sentit transcendent troben ressò en el cor dels catalans. A més, a Catalunya els dirigents han demostrat que gaudeixen de la virtut preclara i única per assolir èxits en aquests instants: l'audàcia. En veritat, Catalunya pot servir de redós i puntal per a la nova actuació.

Però exposem ben clara la situació actual per a treure'n conseqüències que s'ajustin. També hem dit que Catalunya cada dia aprofundeix la separació amb la política genuïnament espanyola. Catalunya sap que els problemes vius més en contacte amb les necessitats del poble els ha de resol-

dre a casa seva cercant una eficàcia més grossa amb la limitació geogràfica, però sobretot en una comuna sensibilitat racial. Els plets revolucionaris dels altres indrets són els afectats qui els han d'aportar. Catalunya no els crearà ni els resoldrà, perquè si els comprén no els sent amb suficient intensitat per a dedicar-hi una atenció decisiva i en té prou i massa amb els problemes propis per a esmerçar una activitat preponderant en els dels altres. A més, en política i en els moments passionals més, els aficionats perjudiquen en lloc de beneficiar. Són els interessats qui han de pledejar pels seus drets.

Catalunya aportarà a l'obra comuna la seva concepció revolucionària; pot ésser exemple, punt de referència, alligadora de noves necessitats i justícies que l'afecten, però no se li pot reclamar que sigui ella qui s'encarregui de sistematitzar la dels altres. El que els catalans injectarem en la nova acció com element dinàmic d'una energia abassegadora, és el daler obsessionat de llibertat colectiva. El nacionalisme que era el programa d'uns polítics, avui s'ha estès a tots els sectors de la política catalana. Els nuclis que resisteixen són tan pocs i de poca qualitat que en veritat no pesen. No parlem, és clar, dels grups d'immigrants que es defensen com poden i que molts de l'estament popular, àdhuc suggestionats, s'incorporen a l'activitat catalanista.

Un nou factor ha abrivat el desig lliberador: les migrades llibertats de l'Estatut actual exciten la necessitat d'intensificar-les i eixamplar-les. Es pot dir, que més que mai, té el nostre poble una sensació d'ofec. De veritat li manca aire pel seu alè revolucionari. Avui ja troben l'Estatut esquitit tots els catalans. Les dificultats de la Llei de Contractes de Conreu ha estat la raó més convincent. Ha comprès que mentre no s'ampliï fins a la llibertat plena estarà intervingut per dues forces enemigues de la seva voluntat doblement creadora: el poder de l'Estat i l'acció dels catalans reaccionaris. Ambdues ja han assenyalat el camí que seguiran sempre que els convingui. Això afua cap al nacionalisme les masses de catalans que se'n desentenien.

Vers la nova República Catalana

Catalunya aportarà a la segona revolució el que intentà a la primera i hagué de desistir; la proclamació de la República Catalana. Macià concebé la Revolució com la federació lliure d'homes i pobles lliures. Aquest era el sentit veritable de la Revolució. Les circumstàncies adverses el vengren, però no convenceren ni a ell ni als nacionalistes revolucionaris.

En aquesta segona investida Catalunya ha de realitzar el primitiu propòsit de Macià: instauració de la República Catalana i la federació subsegüent amb les altres repúbliques espanyoles. Macià no confonia la Federació de Repúbliques amb la República Federal; s'apuntalava en la voluntat popular i negligia la decisió estatal. Això el separava dels vells federals. Catalunya espiritualment està avui més preparada que tres anys enrera. També ho està Espanya. Ha vist que tots els entrebancs que es posin a Catalunya seran entrebancs perquè un nou règim oregi per complet la vida de l'Estat. Tractar amb injustícia els altres anulla el dret a reclamar justícia.

Quan s'és revolucionari a mitges s'és per enter contrarevolucionari. Discutir i condicionar el dret de Catalunya i les altres nacionalitats a la llibertat plena significa negar el dret a tota altra llibertat i millora.

Si l'Espanya revolucionària no es veu amb cor de conformar-se amb la lliberació de Catalunya, Euzkadi i totes les nacionalitats que ho reclamin, val més que desisteixi de l'empresa, perquè per endavant la té perduda: no es pot malparlar de l'opressió quan es té ànima d'opressor. Recordi Espanya quantes infàmies i injustícies ha hagut de suportar per a sostenir l'imperi que conquistaren els Austries. Recordi, també, quants anys de dictadura monàrquica i militar li han costat les reivindicacions catalanes. Les brutals jerarquies que necessita un dominador per a oprimir altres pobles pesaran primer sobre els propis ciutadans. **Bandejar l'esperit d'imperialisme violent** que ha adalera fins ara l'Estat espanyol és la primera condició que necessita el ciutadà per a lliberar-se. Llibertat és dignitat pròpia, però també dignitat per al proïsme.

Si Catalunya ha de recolzar la nova acció revolucionària cal que reclami per endavant noblesa en els conjurats. L'aliança només pot garantir-la la sinceritat i generositat, perquè res no hi ha més desmoralitzador que el contuberni d'un grup revolucionari amb els seus enemics per a atacar a un company. Això és la desfeta perquè trenca el front comú.

La força de Catalunya avui és enorme. Els seus propòsits de llibertat els assolirà amb la conformitat o la desconformitat dels elements revolucionaris. Si per por a la seva victòria i pervertits per l'imperialisme monàrquic aquests alenteixen l'actuació o la condicionen o l'abandonen, Catalunya només li cal esperar que culmini el desgavell i anarquia que determinarà la labor de les dretes reaccionàries: Aleshores, com una fruita madura, aconseguirà la llibertat completa. Comprenghin els adversaris que davant per davant de les seves baralles i violències Catalunya presenta i aferma la unitat i disciplina. Comprovin com malgrat el complot amb la Lliga ha fallat als reaccionaris l'intent de pertorbar-la. Per a desfer Catalunya cal vèncer-la en una guerra difícil i de resultats problemàtics i mantenir la seva submissió amb una dictadura molt més forta i molt més inhumana de les que en cap altre moment ha sofert fins ara l'Estat espanyol.

No crec, però, que els esquerristes i revolucionaris espanyols es decideixin a suïcidar-se. Res no fa pensar avui en aquesta decisió extrema. Al contrari, tots els seus esguards i crits d'auxili es dirigeixen vers nosaltres. Però cal avisar-los per endavant de la determinació que en cap hora renegarem. Fóra un excés de candidesa col·laborar i comprometre's en un moviment que ens hauria de perjudicar. Ajudarem a lluir totes les injustícies que pesen damunt dels homes de l'Estat espanyol, però no els ajudarem a contrariar la nostra llibertat.

A canvi d'ésser lleial i obedient a la voluntat del poble, Catalunya abocarà tota la seva febre d'acció i l'energia enorme de la seva disciplina a reconquistar i empènyer la «Segona Revolució» que, repetim-ho, exigim que sigui més comprensiva i generosa que l'intent anterior. Això, al capdavant, és una garantia per a tots: que els beneficis de la Revolució s'assoleixen en ésser per enter lleials amb la Revolució.

El plet dels Ajuntaments de Bascònia

Després del conflicte amb Catalunya, el conflicte amb Euskadi. No hi ha Govern capaç, avui, a la República espanyola, de resoldre els plets interiors amb harmonia i normalitat. Si realment existís una política que sapigués on va, no es plantejaria cap d'aquests conflictes absurds. El fantasma del centralisme, que no es ben bé fantasma com algú pot creure, sinó realitat ben tangible i desordenadora, torna a fer de les seves i a desorganitzar les tasques del Govern del bienni, que fou l'únic govern veritablement republicà. Bascònia té tota la raó i tots els drets de la seva part. Resulta ignominiós i vexant per a tots plegats que als tres anys i mig de la proclamació de la República encara no s'hagi anat a la revolució de fons, per tal de foragitar els mals usos i costums. Els Ajuntaments d'Euskadi, a hores d'ara, són encara els mateixos que foren elegits en les eleccions que decidiren el canvi de règim. El vell caciquisme, però, no fou expulsat de tot arreu. Aquests homes que el 14 d'abril no foren expulsats, han callat miserablement durant dos anys. Però de mica en mica han refermat les posicions i ara s'atreveixen a alçar el cap novament. La República no ha fet la Revolució. I ara ho paga.

No és l'hora de les fórmules, a Euskadi com a Catalunya. És l'hora d'una màxima netedat republicana, i d'una lleialtat sense hipocresies ni mixtificacions, que només compliquen les coses i augmenten el refrec entre el Govern central i els pobles que no es resignen a viure sota la petja afolladora de la burocràcia dels temps monàrquics. Es parla de destitucions i d'empresonaments. Quina ingenuïtat! Com si empresonant i destituint s'arrangessin les coses! La Constitució de la República espanyola és evident que té un sentit autonomista, més o menys restringit, però el té. I és evident que si el Govern manté la seva actitud, no vindrà la solució i les coses aniran empitjorant. No és fent col·lecció d'informes, més o menys parcials, de qualsevol senyor Muga o senyor Velarde, sinó cedint una mica en l'amor pro-

pi dels elements reaccionaris del govern central, com poden arranjar-se les coses. El Govern de la República autoritzà l'assemblea dels Ajuntaments de Bilbao, i àdhuc el nomenament de les Comissions interines que en ella es designaren, però ara ha escoltat la paraula elecció, i per ací no vol passar-hi l'orgull centralista...

Per si es celebren o no eleccions, es porta el desordre i l'apassionament al país basc. És evident que si el Govern fos polític, no s'arribaria a aquestes tivantors que no treuen cap a res ni resolen cap conflicte. I ja veureu com, en definitiva, si Bascònia vol, hi haurà eleccions. És exactament igual que el problema de Catalunya. Si Euskadi resisteix, i atura el pas del monarquisme emboscant darrera el govern actual, Bascònia guanyarà. I si transigeix, serà trepitjada. És exactament igual com Catalunya amb la Llei de Contractes de Conreu. L'esperit putrefacte del vell imperialisme unitarista dels espanyols monàrquics ve novament a complicar les coses i a estrafer l'obra iniciada en el bienni republicà.

Ara diuen que la celebració d'eleccions depèn del fet que s'aprovi l'oportú projecte de llei que el Govern, segons ell diu, té el propòsit de presentar a les Corts, per tal que pugui ésser discutit o aprovat a les primeres sessions. Però les Corts, quan s'obriran? Per l'octubre o pel gener? I amb quin govern? I amb quines garanties d'honoradesa i lleialtat per als diputats biscaitarres? Els diputats catalans saben quelcom de la seriositat del govern actual, ells que s'hagueren de retirar del Congrés, cansats d'aguantar ignomínies i falsedats antirepublicanes...

Hi ha el perill profundíssim que l'Estat centralista intenti un atac a fons contra el concert econòmic de Bascònia. L'impost sobre la renda constitueix una exacció nova, que d'acord amb l'esmentat concert econòmic pot establir el Govern. Tot serà que s'arribi a un acord sobre la fórmula d'aquesta exacció. I nosaltres, que coneixem, per haver-les patides en la pròpia sang i damunt la nostra

carn, les tendències rigidament unitaristes i centralistes dels Governos d'Espanya, no creiem en cap solució satisfactòria. La cosa ve de més endintre. No cal cercar fórmules ni solucions que no guareixen res. El problema és de comprensió i esperit liberal. Res més.

Sona altra vegada l'eterna cançó. «El Govern confia que el bon sentit dels Ajuntaments bascos evitarà el trànsit dolorós d'haver d'aplicar el rigor de la llei per a deturar l'estat de rebellia, que més que a ningú perjudica al que ho intenta.» Paraules infantils! Però, per ventura, el sentit comú és només patrimoni dels governs lerrouxistes? I com és possible que es doni tot seguit el nom de rebellia a qui no es conforma a abaixar el cap quan volen aplicar-se mesures coactives que pugnen amb el sentit liberal i democràtic d'un poble? També han parlat de rebellia aplicant-ho a Catalunya. I tots hem vist que la veritable rebellia era la del Govern central!

Som amb tot el cor i tota l'ànima al costat dels bascos. Res de fórmules, componendes ni subterfugis. El dia assenyalat pels Ajuntaments de Bascònia per a celebrar les eleccions, és el dia en què cal començar a fer les coses bé. I quan ja hagi sorgit d'elles el Comitè que substitueixi les actuals comissions gestores de les Diputacions basques, començarem a creure en l'honestetat i la lleialtat dels representants del govern. Repetim-ho: la política de Salazar Alonso no està en harmonia amb el sentit autonomista reflectit en la Constitució de la República. I això és tot. En el fons, no hi ha més que un cas enderiat d'intransigència constitucionalista, merament formulari. El govern central autoritzarà abans l'assemblea dels Ajuntaments de Bilbao i el nomenament de les Comissions interines que es designaren. Que s'arribi, doncs, al final, i es veurà la traveta del Govern per tal d'oprimir la lliure emissió dels sentiments d'Euskadi. Davant un plet nacional, aquest pretext d'ara és una de les nimies causes infinites que es presentaran a cada moment mentre no es resolgui el problema, ja avui anxiosos, de la Nacionalitat de la Península Ibèrica. Nosaltres som, en tot i per tot, al costat de Bascònia. I creiem que només sota el signe de

la Revolució, transformadora i renovadora del país fins a les més profundes arrels, podran eixir a llum, amb govern propi, les característiques de cada nucli nacional, amb Catalunya al davant de tots i de tothom...

Després de diumenge. — Vàrem escriure les anteriors paraules quan encara no es podia preveure el resultat de les eleccions basques i les respectem perquè els fets ens donen la raó.

S'han celebrat les eleccions. Res no importa que els governadors, sobretot el de Biscaia, ho hagin impedit en molts municipis; que hagin destituït alcaldes; que n'hagin processat i empresonat. Això prova que les eleccions s'han fet. No hi fa res que amb violència ho impedissin delegats governatius, caps de policia, tinentes de la guàrdia civil. No hi fa res que els regidors no tiressin el seu vot en una urna. Ja han votat. I han votat amb més eficàcia que mai. Han votat contra el govern que renega de la llibertat i de la justícia que proclamà el poble quan elegia, fa més de tres anys, aquests Ajuntaments ara perseguïts.

Illegals aquestes eleccions? Illegal el govern que nega vàlidesa a un acte de Democràcia. Illegal el govern que dissol els Ajuntaments extremenyis i que vol dissoldre els bascos perquè no s'avenen a que es malauri la seva obra.

El govern Samper desfà els Ajuntaments que portaren la República, perquè hi ha qui l'empeny a desfer també la República. Per a ell no hi ha altres Ajuntaments legítims que els de dreta i monàrquics.

Però, la República està en peu de guerra i declara il·lègitim el govern Samper. I el dissoldrà a no tardar gaire. En contra seu prenen consciència i s'uneixen els qui vençeren la monarquia borbònica. Avui a Bascònia no hi ha partits. Només hi ha l'ànima nacional arborada de fe pels ideals comuns. Escaitarres catòlics (discutible el seu dretisme), biscaitarres esquerrans, republicans esquerristes, socialistes, tots ja no tenen més que una sola idea i van darrera una bandera: la de la pàtria basca.

En alguns municipis la bandera basca ha substituït la republicana. Si la bandera tricolor ha de significar, com la monàrquica, opressió a tot arreu l'arriarà el poble. Pro-

JOVENTUT ON VA LA JOVENTUT?

Aquesta és la pregunta que obliga avui a tots els joves de Catalunya a esmerçar-hi uns minuts de reflexió i estudi. La marxa de l'evolució nacional de la nostra terra ha restat paralitzada de bon temps ençà, àdhuc algunes voltes ha fet marxa enrera, en relació a la carta autonòmica del 1932. El temperament unitarista de la gent de les terres de la «meseta» ha obstaculitzat la «via avant» de la Constitució exterior de Catalunya, l'Estatut; en certs moments, també, l'excessiva influència de l'esperit burgès en la política nacional catalana ha impedit l'atac amb la finalitat d'un redreçament totalitari de la nació. La temença de tots els complexos del capitalisme governamental, ha fet que es barrés el pas a la combativitat de la massa nacionalista catalana. Ens trobem, doncs, davant d'un veritable problema nacional a resoldre. Per una banda la joventut avançada a la conquesta de la llibertat de la terra, i per l'altra, la ideologia moderada d'elements polítics que posen a segon terme l'ideal nacional i frenen l'embat dels joves, fins a tal punt que aquests es senten febles per a traspasar aquesta barrera d'interessos en aparença indestructible. Cal, doncs, que la joventut es redreci i s'aplegui conjuntament per a satisfer els seus anhels fins a enfortir-se i arribar amb la seva empena a enderrocar tota aquesta cimentació de la burgesia.

Un programa d'acció ha de servir per a aplegar la nostra joventut en una força nacional. I en el seu ideari cal que hi sigui inclòs, a més a més de l'alliberació total de Catalunya, totes aquelles altres aspiracions

curin que el color morat de Castella no signifiqui més que mai l'esperit esquerp i dominador dels seus reis i dels seus nobles.

Es l'única cosa bona que ha fet aquest govern, avisar als ciutadans que la Revolució encara no està acabada. Endavant bascos, i valencians, i gallecs, i extremenyis, i andalusos, i gent de tots els indrets d'Ibèria, junt amb Catalunya a continuar l'obra de la Revolució.

que bateguen constantment als cors de la joventut moderna. Llibertat per a la pàtria i llibertat ensems per als catalans. Heus aci els dos postulats principals de les nostres ambicions. Catalunya porta compresa en ella mateixa les característiques que són necessàries per a ésser considerada com a nació. La llengua, el territori i la seva història de poble lliure constitueixen el gran fet nacional. La llibertat de Catalunya ha d'ésser, doncs, el tronc comú per a bastir aquest front de joventuts. Després cal que el branatge d'aquest arbre simbòlic sigui d'una frondositat immensa, aplegant-se totes aquelles matisacions dels diferents punts que neixen del segon postulat, de la llibertat dels catalans. Lo joventut moderna no es pot conformar solament amb l'alliberació de la pàtria, necessita quelcom més. L'alliberació de la pàtria sense la llibertat dels homes no pot ésser un ideal per a nosaltres. La joventut de la nostra terra sent, igualment que la dels altres pobles, que l'imperi del capitalisme no li permet aconseguir les seves reivindicacions de classe. Cal anar a la destrucció de la burgesia per alliberar la pàtria i fer la revolució social.

Per això és imprescindible una activitat nacionalista de les joventuts. Catalunya, políticament i culturalment està més avançada que la resta dels pobles ibèrics. Catalunya està madurada a bastament per a fer la seva revolució nacional i de reivindicacions del proletariat català. Una volta organitzada aquesta joventut i amb força suficient influirà el govern de Catalunya. Per ara, però, cal que esmerci totes les seves activitats en l'organització, que vol dir fortitud. Una croada nacional, Catalunya endins, és la primera tasca. Que l'obrer del camp i de la ciutat, compenetrats de la força insuperable que dona el ressorgiment nacional, s'apleguin en aquesta acció de les joventuts, per a la conquesta d'ambdues llibertats. Aquest és el pensament dels joves. Front nacional de joventuts per la llibertat de Catalunya i per la revolució del proletariat.

F. PADRÓS

ESPORT PATRIOTISME EN L'ESPORT

Es ben lamentable el fet que l'esport, malgrat totes les aparences, de res no hagi servit en el moviment patriòtic.

D'una banda, el futbol, classificat amb noms sonors i estimats, semblava recollir els anhels de la joventut desinteressada de la política a l'ús. Calgué, però, que uns quants d'aquests joves somniessin una força esportiva necessària a llurs ideals nacionals i, aleshores pogueren treure's la vergonya de l'idioma foraster i opressor dels Clubs i Federació — no sense agres lluites — amb l'excepció d'honor dels espanyolistes.

Aquell esforç podia i devia reeixir quan aquelles lluites amb la *Real Federación Española*. Tanmateix, el moment oportú de la separació es perdé. La causa fou l'estevisme. Des d'aleshores, tot l'esforç col·lectiu es basa en lluites internes, amb personalismes d'homes i homenets i amb una visió tècnica-econòmica que ha emmetzinat el públic, fent-lo esdevenir tot passió, sense altre ideal que el de la pròpia botigueta, sense cap grandesa espiritual ni física.

Ah! Si almenys s'hagués sabut conservar aquella minsa personalitat de què gaudíem! Però, i ca! Abans les competicions nostres les endegàvem aci a casa. Ara, ni això, tan solament, puix que són sotmeses a regulacions estranyes, des d'allí dalt. I pensar que existí prohòmic aureolat d'heroi, conseguint *autonomies!*

Les direccions recauen en perfectes *provincianos* que només daleixen que el temps passi, guanyar com sigui i donar-se llustre: es diria talment que regeix el futbol la Lliga, imposant la seva escola en la política esportiva.

Quan la dictadura i la dictadureta, solament alguns clubs modestos foren fogar de patriotisme.

I quin mal de ventre passaren els dirigents i els socis *sesudos* del F. C. Barcelona, quan aquella xiulada a l'himne borbònic!

Uns quants nacionalistes volgueren aprofitar aquella avinentesa i maldaren força per fer-ne d'aquest Club una vàlvula patriò-

tica que conservés el calor pel moment oportú. Aparegué aquest moment, però, res no passà. Tornà tot com abans.

Quanta raó tenia el plorat Dr. Martí i Julià, en preveure que la passió del guany esportiu ofegaria, mataria la noble passió pels ideals!

Guaitem, també, la natió: una vida de platxeri corporal — potser sa, particularment — però una política de conservadorisme sistema Brusí o Institut de Sant Isidre.

I, suara l'atletisme: una assemblea espanyola i els catalans en dos grups, dedicant-se mútuament uns quants fàstics, en casa d'altri. I tampoc no guanyem!

Sempre només la façana, l'ostentació. El mal de pedra no ens deixa llibertat de moviments per a albirar més amples horitzons.

Creieu que fa revoltar. El desenrotllament esportiu peninsular, va nàixer a Catalunya. Podiem ésser independents des de bell començament. Els catalans som titllats d'egoistes i pràctics i no som res més que uns quixots ridículs. Com el rei Jaume que conquerí Múrcia i la regalà al rei de Castella, els esportistes catalans han ensenyat a tots, donant-los-hi tot, incloïda l'ànima i l'esforç de tota mena; i ara hem de cuitat a amagar-nos les nafres de tanta generositat. Són els trenta anys de política esportiva lliguera, també.

Vingué la República i vingué l'Estatut i l'esport no s'ha mogut un pas. Recordem que arran del 14 d'abril algú volia proclamar aquesta independència esportiva que propugnem. Però ho impedi aquesta malura de sentir-se sempre senyors Esteves, la por de no poder fer les competicions convingudes; el plat de lletilles que fa perdre la primogenitura.

I, sobretot, el futbol, que podia haver estat el guió de les nostres joventuts, ha posat botigueta de betes-i-fils, empresonant, atrofiat les ànsies juvenívols patriòtiques.

I és que l'ànima no és seva, encara! Cartells, anuncis, rebuts, i comunicacions les redacten en català, perquè així poden lluir patent de catalanistes, però entre ells, inti-

mament, *encara* parlen en *castila*. No diem castellà per tal com el fan ben malbé.

Pell morena, muscles tersos i àgils, però per dintre sols podridura, mai ni una alenada de sentiment ni d'orgull ni dignitat racial.

I aquesta és la falla: es va a l'esport com a un espectacle, a divertir-se. Es vol que els que actuen guanyin i tant-se-val si ho fan bé com no; igual els té que l'exercici els sigui profitós o no. I els que el practiquen van a exhibir-se, donant-se joia a llur orgull d'home físicament capacitat. Si algú endut pel sentiment de raça s'hi compta, aviat és aglutinat o més prompte en fuig.

L'esport hauria d'ésser l'inici, el camí per una reivindicació racial, cara al sol i al vent, per a fruir, sí, però no corporalment, sinó obtenint el gaudi de l'ànima, dels sentits tots, que li fessin saber com és de profitós per la Pàtria, com pot enorgullir el seu po-

ble. I aquells que fruïrien d'aquest espectacle, fer-ho elevant el pensament i l'esperit, corpresos de l'orgull de la terra, en contemplar com s'aconsegueix la fortitud de la nissaga.

Una sola excepció cal fer constar: el Rugby. Aquests braus minyons porten en llurs muscles una correspondència anímica, que deriva tot esforç en benefici únic de la Pàtria. Fixeu-vos-hi bé. En el rugby no hi ha cap «as». Tots són soldats esportius de la terra, única per ells, Catalunya, a despit de tots els *inconvenients* de no fer competicions peninsulars.

Així és com es fa esport. Perquè l'únic esport que s'ha de fer a casa nostra, ha d'ésser esport català. I si no és així, com a res no aconduïx l'amalgama esportista, ni és esport, ni serà mai res.

UNUS

FINESTRA OBERTA

THAELMANN

Existeix un Comitè mundial Pro-Thaelmann, al qual estan adherides les delegacions i representacions de tots els països. No ha de mancar la veu catalana i catalanista a l'hora de demanar la llibertat d'Ernest Thaelmann, el cap del comunisme germànic. La campanya intensa que a tot el món s'està fent a favor d'ell, irregularment pres i processat per la odiosa barbària nazi, no ha de restar sense ressò entre nosaltres. *PAMFLET*, en veure la llum, demana que tots els nostres partits polítics veritablement nacionals, siguin del matis que siguin, s'adhereixin també a la nostra demanda d'humanitat i de justícia. Som nacionalistes revolucionaris de Catalunya, i lluitem per totes les seves llibertats. No som comunistes ni acceptem la majoria d'idees de Thaelmann. Però davant la ignominia que representa, en ple segle xx, la coacció que s'exerceix damunt les sensibilitats i les intel·ligències que militen al camp oposat del partit dominant, nosaltres no podem deixar d'afegir-hi la més enèrgica protesta, com a homes lliures i com a intel·lectuals reformadors. Ernest Thael-

mann és a la presó, i segons com bufi el vent pel costat nacionalsocialista, pot muntar-se tot un procés terrible damunt d'ell, per al qual no mancaran proves reals o inventades, i condemnar-lo a mort tranquilament, pel simple delictes de no pensar igual que els homes que governen o desgovernen l'Alemanya actual, o «suïcidar-lo», com Erich Musham i tants d'altres. Se sap que, en moments de distracció dels guardians, algunes de les persones que l'han visitat han estat informades per ell que el fan víctima de mals tractes, a desgrat que això ha estat negat públicament pels nazis. Se sap també la vida miserable que pateixen els joves d'idees, entre ells molts intel·lectuals, residents ignominiosament als camps de concentració. No tolerarem mai, en nom de cap idea ni de cap doctrina, l'opressió del proïsme; i per tant renovem la nostra protesta més enèrgica enfront d'aquest retorn a la barbàrie medieval i inquisitorial que estem patint. La persecució i les tortures, morals i físiques, són més cruels quan són exercides damunt homes intel·ligents, per gent sense

sensibilitat, ni moral, ni sentit humà i social de cap mena. Ernest Thaelmann demana que es faci llum al volt de la situació en què s'ha posat a ell i als seus seguidors. I ningú no pot negar-se a aquesta demanda, comunicada gairebé d'amagat als seus familiars i visitants, per tal d'eludir la guàrdia de les tropes nazis. Nosaltres demanem també que sigui atesa la demanda de justícia que avui formulen tots els homes honrats i tots els països lliures, a favor del cap comunista alemany Ernest Thaelmann. No ens interessen del tot les idees del presoner. Però és un home d'ideal injustament perseguit i torturat. I amb això en tenim ben bé prou, i àdhuc massa i tot.

A. ESCLASANS

Materialisme romàntic

Traduïm el fragment d'un estudi polític del poeta Erich Musham,* que els nazis alemanys «suïcidaren» fa poc al camp de concentració d'Oranienburg. Musham era el revolucionari que no cercava en la Revolució arguments ni esplais per a les seves doctrines. La concebia com una gesta de l'esperit humà angoixós de justícia i de dignitat.

«L'esperit del «prussianisme» dels Hohenzollern, a Alemanya i la influència d'un Hegel, han deixat llur rastre fins en els rengles de les classes oprimides. La noció de la llibertat restà estrangera al poble i fou un alemany —el jueu Karl Marx era, en efecte, alemany!...— que inculcà als obrers la teoria del materialisme històric. Aquesta terrorífica conseqüència del capitalisme, que es tradueix per la creença que l'ànima i l'esperit, el pensament i el caràcter dels homes són regits per interessos materials, aquest fenomen tres cops maleïts, pel qual l'atuïment constitueix en el fons el terme suprem de les lluites alliberadores del proletariat, i per l'exterminació del qual la lliberació econòmica pel socialisme s'endeuina imperiosa, aquest fenomen, jo dic, ha estat erigit pel marxisme en una llei perdurable de la vida humana.

»Bismark volia assegurar el principi del capitalisme per la perfecció dels rodams d'un estat autoritari; Marx predicava al proletariat la necessitat de prendre pel seu compte el pensament materialista pel fi de crear

l'estat socialista basat sobre centralització il·limitada de l'autoritat. Aquests són en suma, dos aspectes d'una mateixa malaltia, la malaltia específica de l'Alemanya i que jo anomeno el «bismarxisme».

»L'estat model proposat per Hegel, i que ha tractat de realitzar el Reich prussianitzat dels Hohenzollern, ha afluït on necessàriament havia d'afluïr, a la guerra i a l'enfonçament. Quant als marxistes alemanys, han fracassat també alià on havia de cindre-los llur «centralisme» i la seva bogeria estatista: a una concepció purament materialista de la missió del proletariat, a la fallida de la vella ideologia social-demòcrata, a l'afirmació de la guerra i avui a la pèrdua de les pobres posicions del poder que ells han detentat durant algun temps i que haurien pogut conquerir al preu d'una renúncia de veritable esperit socialista.

»Gràcies a aquestes habituds «bismarxistes» es sent i es pensa a Alemanya únicament a través del materialisme més groller. Aquesta és la veritat en tots els medis polítics, ja es tracti de nacional-socialistes, que són els pitjors sota aquest aspecte o dels comunistes, que se'n vanaglorien.

»Però l'ànim dels alemanys encallat en el materialisme sempre ha volgut apagar llur set amb les gotes refrescants de la fraseologia idealista. Reclama sempre que tots els actes utilitaris li siguin presentats sota una vestidura romàntica i justificats en algun aspecte per raonaments místics. D'ací ve el gust gairebé patològic dels alemanys per l'uniforme, d'ací també, el costum de lloar llurs partidaris i dirigents amb un llenguatge tan arrabatat com sibillí i de condemnar llurs adversaris com a traïdors infernals. Saben, però, tot el que deuen a Hegel i a Marx, a Bismarck i a l'«Estat», aquest romanticisme de llur actitud no és més que una salsa que cobreix el materialisme més vil.

»Sortosament, el materialisme despulat de tota consciència viva de la responsabilitat humana és tan estranger a la realitat, que acaba sempre per engendrar el contrari de tot allò que descompten. També els despotes que avui dirigeixen Alemanya acabaran, amb el motiu precisament de llurs invocacions constants de l'esperit de llibertat interior,

per despertar la passió de la veritable llibertat: i la pesombre hitleriana serà destruïda més aviat del que hom pensa, per la revolució i per una cultura digne d'aquest nom.»

L'aniversari de la guerra

En escaure's el vintè aniversari de la Gran Guerra s'han dit moltes coses de tots colors. No s'han regatejat les ximpleries, els discos repetits de cada any. No ha mancat tampoc l'home tràgic que reclama una nova guerra. Ni tampoc l'empresa periodística cruel i repugnant que dels records de la guerra en fa panorama i reclam. Entremig, però, de tanta xerrameca petulant o miserable, l'esperit d'homes justos ha fet sentir la seva veu.

Emmanuel Berl, en un article a **Marianne, Ving ans après...**, calca aquells temps amb els d'avui —Govern Doumergue aleshores i ara; campanya contra la cambra francesa i els homes d'esquerra aleshores i ara i pels mateixos periòdics; afer Caillaux en 1914, afer Chautemps en 1934; assassinat del príncep austríac Francesc Ferran i la seva muller en 1914, assassinat del canceller austríac Dollfus en 1934. «Però si les coses s'assemblen, almenys els cors han canviat». I els esgarrija el seu record i si, com molts anunciaven, se'n declarés una altra, el desesper substituiria l'entusiasme. «Almenys no es tractaria més d'illusió gran o petita, sinó d'un suïcidi acceptat sense revolta després de tantes decepcions, entre tantes dificultats». Perquè «si la guerra cessa d'aparèixer com una esperança, no ha cessat d'aparèixer com una fatalitat. Desapareixerà tot seguit quan els homes no creguin que existeix fora d'ells, que esclata sense ells, damunt d'ells, màquina infernal de la qual el destí en té les manetes. El gran perill de l'home modern és de no creure en la seva acció sobre les coses. Desbordat per la crisi, tem ésser desbordat per la guerra i l'una i l'altra, però surten d'ell, no neixen més que dels seus errors, no subsisteixen més que de les seves passions.

»Està en cadascú de nosaltres impedir la guerra, com està en cadascú de nosaltres produir-la. Jo proposo aquesta meditació en el vintè aniversari del 2 d'agost del 1914».

* * *

«Crapouillot», «antic periòdic de les trinxeres», dedica el seu número d'agost als «afusellats com a exemple». Mostra en aquest número les crueltats de la guerra, no contra els enemics, sinó contra els amics, els propis compatriotes. «De tots els horrors de la guerra els més colpidors són, sense cap dubte, les lamentables històries dels afusellats «per error», o més exactament, «com a exemple». El cor se'n estrena quan recordem aquestes espantoses parades on tants dels Drets de l'Home», de França, i altres a sort o triats a ull, foren passats per les armes», diu Daniel de Ferdon en l'editorial. I afegeix: «En ocasió a l'aniversari de la gran mortaldat, i en una època en la qual vils aprofitadors i provocadors — gairebé sempre antics emboscats — s'esforcen de refer a Europa una psicosi de catàstrofe, hem jutjat útil i necessari aclarir o recordar als oblidadissos i als indiferents — i sobretot a les joves generacions — amb l'ajuda de documents irrefutables i dades oficials, la cara repugnant de la guerra.»

I, efectivament, sense afegir-hi gens de literatura fulletinesca, «Crapouillot» amb les enquestes i rapports recollits per la «Lliga dels Drets de l'Home», de França, i altres referències incontestables, compta fets esgarriosos en els articles: Laurent el Bretó. - Presumpció de ferida voluntària: la mort; Chapelant. - Presumpció de capitulació a camp ras: la mort; Els afusellats de Vingré. - Abandó de lloc per ordre superior: la mort; Bersot. - Refús d'acceptar un pantaló brut: la mort; Chemin i Pillet. - Per haver observat la consigna: la mort; Els afusellats de Flirey. - Delmats per tria a sort: execució per sorpresa; Gabrielli. - Simple d'esperit: la mort; Herduin i Millan. - Execució sense jutjament.

A més, publica un article colpidor de Galtier-Boissière, «Le vrai visage de Mars» — colpidors també els seus dibuixos del front. «El civil està persuadit que els soldats es movien per «l'odi sacrat» de l'enemic. Però, a excepció dels primers dies de la guerra, l'odi no existia entre els autèntics combatents de la primera línia que xapollejaven en els mateixos fangars i compartien els mateixos sofriments. I com més durà la guerra, més la rancúnia del combatent cau damunt dels

«fins-als-finalistes» de darrera, els «optimistes beats», els «xafacaps», i els «militars-no-combatents», especialment els gendarmes que, moltes vegades, foren víctimes d'atemptats concertats. «No són els fracassos o les mortaldats inútils que els caps dels diversos exèrcits temeren més, sinó les fraternitzacions. Cada cop que es produïen els dos comandaments es posaven d'acord per a obrir el foc sobre els pobres diables reconciliats de

les primeres línies. Perquè la fraternització, segons la regla de joc entre militars professionals, no estava admesa entre enemics *que a partir d'un cert grau*: i així en tota l'extensió del front, per acord tàcit, els llocs de comandament dels generals no eren mai bombardejats, ni tampoc els grans Estats-Majors: «els senyors de la guerra» restaven fora de la brega que ells volien dirigir de lluny i sense risc.»

Pamflet de pamflets

«La Veu de Catalunya», amb motiu de l'aparició de *Pamflet*, s'arremanga les mànegues i fa la marmanyera. Deu ésser per no perdre el costum. Trenta anys de catalanisme botigueresc han degenerat fins aquest nivell. Segurament els sagristans Manuel Brunet i Abadal-Vinyals, de bracet, devien passar per davant d'una columna anunciadora, i en llegir l'anunci roig del nostre *Pamflet*, l'única revista nacionalista i revolucionària que avui es publica a Catalunya, s'indignaren en veure que els morts que ells maten cada dia frueixen encara de la millor salut. I en arribar a la redacció feren el senyal de la creu, resaren un parenostre, i escupiren bills en forma següent:

«El capvespre d'una dominació.—Un pamflet revolucionari redactat per ministres, caps de policia, diputats i regidors d'un partit que ocupa el Poder i exerceix el Govern. — A les columnes anunciadores, el ciutadà barceloní pot llegir un cartell que porta la color vermella de la revolució social.»

En aquest cartell ens assabentem de la pròxima aparició d'un «Pamflet», revista nacionalista i «revolucionària».

D'aquest «Pamflet» revolucionari seran redactors, entre altres homes de l'Esquerra, els Srs. Dencàs, Gassol, Badia, Aiguader, Aragai, Mestre i Puig, Puig i Ferrater, Rovira i Virgili, Soler i Bru, Bernades, etc.

Es el primer cas en la història del món que els consellers de Governació i altres ministres, els caps de policia, els diputats i els regidors d'un partit que ocupa el Poder i exerceix el govern es dediquin a publicar «Pamflets» revolucionaris.

No ho faran segurament per a infondre

confiança al treball i fomentar la riquesa del país.

Aquest «Pamflet» revolucionari serà una escola única de derrotisme pràctic.

No ens indignéssim massa, però.

Aquest cartell assenyala el capvespre de la dominació de l'Esquerra.

No és possible que un partit que ocupa el Poder i exerceix el govern es dediqui a editar «Pamflets» revolucionaris, si no té la plena convicció que els seus dies són comptats i que per a resistir l'expressió de la voluntat popular li caldrà prendre actituds revolucionàries.

Aquest cartell és una involuntària confessió de derrota. L'Esquerra confessa que ja no té l'adhesió del cos electoral i es prepara a perllongar la seva dominació per procediments revolucionaris.

Però Catalunya és un poble lliure i no consentirà que els qui no puguin aguantar-se per procediments democràtics, imposin al nostre poble una dominació per la violència. Els qui no puguin guanyar unes eleccions, menys encara podran fer una revolució.» — («La Veu de Catalunya», del dia 10 d'agost.)

Aquest és l'estil dels escolans dels borbònics Cambó, Abadal, Duran i Ventosa, Ventosa i Calvell, etc. Capvespre? No, senyors de la Lliga! Això que us sembla un capvespre, és una aurora. El capvespre és el dels homes de «La Veu». I no és pas un Capvespre dels Déus, sinó un trist fer-se fosc dels homes, i àdhuc, millor dit, dels pobres-homes que la redacten. Un capvespre feixuc de tenebres i de buidor tristíssima... Catalunya lliure no vol traïdors ni botiflers!

Col·lecció "La Sageta"

Obres publicades:

Vida interior d'un escriptor

per Joan Puig i Ferrer
(Pròleg de J. Aiguader i Miró)

Els jueus a Catalunya

per Carles Rahola

La lleialtat a l'època

per J. Aiguader i Miró

Amb Catalunya i per Catalunya

per J. Aiguader i Miró

Catalunya i la Revolució

per J. Aiguader i Miró

**Obres d'interès palpitant, informades
totes elles per un ample esperit
revolucionari i profundament humà.**

Pamflet

Revista nacionalista i revolucionària

PUBLICACIÓ UINZENAL

Director: Jaume Aiguader i Miró

Redacció i Administració: Cortis Catalanes, 462, 1.ª - Telèfon 34595

Subscripció: 3 pessetes trimestre / Estranger 18 pessetes anuals

**HI COL·LABOREN LES MILLORS SIGNATURES
DE LA CATALUNYA JUSTICIERA:**

**Amadeu Aragai, Miquel Badia,
Vicenç Bernades, Aurora Bertrana,
Lluís Capdevila, Josep Carner-Ribalta,
Pere Corominas, Josep Dencàs,
Salvador Donderis, A. Esclasans, Ventura
Gassol, J. Mestre i Puig, J. Miravittles,
J. Puig i Ferrer, E. F. Puigdollers,
A. Rovira i Virgili, J. Soler i Bru,
Josep M. de Sucre, J. Vidal i Jover...**

El pròxim número publicarà

Estat Lliure de Catalunya

per

A. Esclasans

MONOGRAFIES MÈDIQUES

PUBLICACIÓ MENSUAL

Director: Jaume Aiguader i Miró

Redacció i Administració: Corts Catalanes, 462, 1.ª - Tel. 34595

Vuitanta volums publicats, profusament il·lustrats amb gravats i tricromies.

No deixeu d'adquirir els fascicles de cultura general:

XII.—*El mètode objectiu*, per RAMON TURRÓ.

XV.—*Trastorns intestinals dels infants* (generalitats), per J. ROIG i RAVENTÓS.

XIX.—*Alimentació del nen durant la primera infància*, per SALVADOR GODAY.

XLV.—*Principis generals de diètica*, per JAUME PI-SUNYER BAYO.

LX.—*Orígens de les representacions de l'espai tàctil*, per RAMON TURRÓ.

LXII i LXIII.—*Trastorns nutritius del lactant*, per S. GODAY i M. CARBONELL.

LXVII.—*La infància anormal*, per JERONI MORAGUES.

LXVIII-LXIX.—*Les noves orientacions de la lluita antituberculosa i la seva aplicació a Catalunya*, per LLUÍS SAYÉ.

LXXIII.—*La pubertat normal*, per LEANDRE CERVERA.

LXXIV.—*Els mètodes d'identificació personal*, per JOSEP CALICÓ.

LXXV.—*Tracoma. Aspecte mèdic i sanitari*, per A. VILA i CORO.

LXXVI.—*La pubertat patològica*, per LEANDRE CERVERA.

LXXII-LXXIII.—*La lepra a Catalunya. Posició actual de la lluita contra la lepra*, per JAUME PEYRI.